

ZDA ŠE DALJE ZAOSTRUJEJO VOJNO V VIETNAMU

U Tant je obsodil bombardiranje Hanoja Moskva se sklicuje na opomin iz Bukarešte

U Tant se zavzema za podaljšanje napovedanega premirja - Izjava hanojske vlade - Peking izkorišča priložnost za nov napad na SZ

NEW YORK, 15. — Glavni tajnik OZN U Tant je obsodil bombardiranje Hanoja. V izjavi, ki jo je izročil tisku, pravi: »Večkrat je glavni tajnik OZN poudaril, da je prvi korak za mir v Vietnamu prekinitev bombardiranja na severu, ki naj ga spremlja ustavev vsakega nadaljnjega širjenja spopada. Zaradi tega glavni tajnik obsoja izgubo človeških življenj in poslabšanje položaja, ki izhaja iz zaostritve bombardiranja Severnega Vietnama. Če bo ta usmeritev trajala, se je treba bati, da bo pripeljala do razširitve vojne z nevarnimi posledicami, ki bi sledile.»

U Tant je izrekel naklonjenost predlogu ameriškega senatorja Mansfielda za ustavev sovražnosti v Vietnamu in za »zamrznevanje« vojnih dejanj na obeh straneh v razdobju med bojem in 12. februarjem. Predstavnik Združenih narodov je izjavil, da po mnenju U Tanta ta predlog lahko prispeva k napredovanju za izvajanje načrta treh točk, ki je po mnenju glavnega tajnika OZN potreben za pomirjenje v Vietnamu. Te točke so: prekinitev bombardiranja Severnega Vietnama; zmanjšanje vojaške dejavnosti na eni in drugi strani; udeležba narodnoosvobodilne fronte pri mirovnih pogajanjih.

Agencija Tass je objavila izjavo, ki poudarja, da sovjetska vlada in sovjetsko ljudstvo obsodita nova ameriška napadna dejanja na Severni Vietnam ter obnavljata zagotovilo Hanoju za vso pomoč za nadaljevanje borbe proti ameriškemu napadu.

Izjava je med drugim tudi odgovor na izjavo severovietnamske vlade, ki je bila izročena diplomatiki predstavnikom držav, s katerimi ima Severni Vietnam diplomatske odnose. Izjava Hanoja pravi, da je vietnamsko ljudstvo odločeno nadaljevati borbo, in poudarja znane štiri točke kot pogoj za mirovne pogajanja. Dalje poziva socialistične države, vlade parlamente in narode sveta, naj sprejmejo vse potrebne ukrepe, da se zavaruje pravica vietnamskega ljudstva in da mu pomagajo v borbi. Severovietnamsko izjavo je preteklo noč objavila agencija Tass. Danes pa jo v izveščku objavlja »Pravda« in drugi sovjetski listi.

»Bombardiranje Hanoja, pooblastilo ladjam ameriškega sedmega brodogradilca, da napadajo čolne in bombardirajo obale Severnega Vietnama, nadaljuje sovjetska izjava, so novi zločini, ki se bolj slabšajo mednarodni položaj.« Izjava poudarja, da so Američani nezakonito prišli v Vietnam in s tem kršijo vse priznane določbe mednarodnega prava. Zatem zahteva od vseh poštenih ljudi, naj obsodijo ameriško politiko, ter opozarja, da težnje vietnamskega ljudstva po svobodi

in neodvisnosti ne bodo na noben način uklonjene s silo orožja.

Izjava se zaključuje z obsodbo namenov ameriške vlade, da še dalje razširi vojno v Vietnamu, ter jo poziva, naj ne pozabi opozorila, ki so ga lanskega julija izrekli vladar države članice varšavskega pakta v Bukarešti: Washington mora ustaviti napad, samo vietnamsko ljudstvo ima pravico rešiti probleme svoje dežele.

Bombardiranje Hanoja je izzvalo številna protestna zborovanja v Sovjetski zvezi, tisk pa posveča temu bombardiranju številne komentarje. Diplomatski urednik »Pravde« Viktor Majevski tolmači ta dejanja kot dokaz, da ameriški glavni štab zgubila živce, ker se ni uresničila napoved o nagli zmagi, in ker ugotavlja, da se ameriške izgube v Vietnamu vedno večajo. Majevski poziva mednarodno javnost, naj obsodi zločine Pentagona ter naj neposredno pritiska, da neha ameriška intervencija v Vietnamu.

Severovietnamska vlada je objavila sinodi izjavo, v kateri obsoja nenehno bombardiranje severovietnamske prestolnice. Izjava pravi med drugim: »Gre za nov in skrajno nevaren korak ameriških imperialistov pri širjenju vojaške dejavnosti in napadov na Vietnam. Dva dni zaporedoma, 13. in 14. decembra, so ZDA poslale več skupin letal, da bombardirajo in obstreljujejo številne hanojske četrti, med katerimi tudi četrt, kjer so poslali

se v Milanu podpisali med sindikalnimi organizacijami kovinarjev zasebnih podjetij novo delovno pogodbo, ki bo trajala tri leta. Pogodba po trajala od junija do 14. decembra nepretrgoma. Prvi sporazum je bil došen zvečer, 13. decembra, ko so se dogovorili za sistem proizvodnih nagrad, kar je omogočilo, da so konstruktivne govorili tudi o ostalih vprašanjih in tako o plačah kot o ostalih normativnih vprašanjih.

Včerajšnji uradni list objavlja izredni številki zakonski vladni odlok št. 1069, ki se nanaša na začasno ureditev plač uslužbencev za varovalnih ustanov. Sindikalne organizacije so v tej zvezi sicer prekinile stavko, vendar pa so istosčasno tudi ugotovile, da celotno vprašanje še vedno ni rešeno, ker zakoniki odlok velja samo za določeno čas in se sklicuje na zakon, ki določa, da lahko prejemajo uslužbenec socialnega zavarovanja največ 20 odstotkov višje plače, kot jih prejemajo državni uslužbenec. S tem pa je tudi bistveno omejena na veljavnost draginske doklade, ki se spreminja v osebno doklado.

Minister za delo Bosco je sprejel predstavnike državnih uslužbencev vseh sindikatov, s katerimi je razpravljal o zakonskem načrtu, ki naj začasno uredi plače, gospodarski in socialni položaj državnih uslužbenecov. Gre za prvo fazo posvetovanj, da se reši prečišči spor med državo in njenimi uslužbenec.

Nova delovna pogodba predvideva zvišanje plač za 5 odstotkov, poleg tega pa vrsto drugih normativnih ugodnosti, ki v celoti zvišujejo bonitete — izražene v denarju — za 15 odstotkov na sedanje prejemke, pri čemer seveda ne gre za linearna zvišanja.

Pogodba predvideva zmanjšanje delovnega urnika za pol ure od 1.1. 1967 in za nadaljnje pol ure od 1. 5. 1968. Veljane bodo paritetne komisije, ki bodo ustanovljene za reševanje sporov glede akordnega dela in dela v škodljivih okoliščinah. Bistvene so tudi izboljšave glede starostnih doklad, kot tudi določila o vlogi sindikata in notranjih komisij, pri urejanju akordnega dela, delovnih urnikov, počitnic, časne zaposlitve, socialnega skrbstva in podobnem. Kot smo že dejali, bo nova delovna pogodba veljala tri leta, in to do 31. decembra 1969.

Nova delovna pogodba predstavlja važno dejanje v sedanjem — drugače napetem sindikalnem razdobju in to so sindikalne organizacije delavcev toplo pozdravile. Med drugimi je tajnik CGIL Lama izjavil, da predstavlja pogodba zmagoviti odgovor delavcev na zahteve delodajalcev, da se okrne pogodbeno sposobnost sindikalnih organizacij.

Danes so se sestali poslanci PSU, ki so razpravljali o viadnem programu in o obveznostih parlamenta. Poročal je predsednik skupine Ferri, ki je ugotovil »globoko nezadovoljstvo zaradi zakasnitve izvajanja programa levega centra, ki pa je kasneje govoril tudi o omejitvi programa, češ da bi v drugacij

dit svoja stališča. Poudaril je, da ne da, da hoče Zahodna Nemčija ohraniti zavezništvo z ZDA in da zagotovi miru v Evropi in nemška združitev nista mogoči brez Francije.

Tudi socialdemokratski voditelj Smidt je v imenu svoje stranke odločil vladno izjavo. Poudaril je resnost gospodarskega stanja v Zahodni Nemčiji, nevarnost izolacije Nemčije zaradi njene obrambne politike in trdi preizkušnji pred katero so bili postavljeni odnosi z Washingtonom zaradi valutnih vprašanj v zvezi z vzdrževanjem ameriških čet v Nemčiji.

Nato je Schmidt poudaril, da je najnujnejša naloga nove vlade premagati vladno in finančno krizo. Glede reforme volivnega zakona je izrekel pridržke svoje parlamentarne skupine. Dokončno pa se bo lahko izrekel samo kongres stranke, ki bo leta 1968.

Podtajnik za informacije von Hase je danes sporočil, da bo predsednik vlade Kiesinger obiskal Pariz, kjer se bo 13. in 14. januarja sestel z de Gaullem. Sporočil je tudi, da bo angleški zunanji ministri Brown od 14. do 16. februarja na obisku v Bonnu, kjer se bo po-

komentar k predlogu demokratičnega senatorja Mansfielda, ki je predlagal premirje, ki naj bi trajalo do božiča od praznika »Teta«, to je začetka februarja. Hkrati je Mansfield predlagal nekakšno »zamrznevanje« ojačevanja na obeh straneh, da bi s tem nastala možnost morebitnih pogajanj.

Premirje, o katerem sta se obe strani načelno sporazumeli, se tiče dveh razdobji po 48 ur, za božič in za Novo leto. Ameriška in južnovietnamska vlada bi baje sprejeli nadaljnje premirje 96 ur med 8. in 12. februarjem, toda vojaški krogi temu nasprotujejo, češ da to premirje izkorišča osvobodilna fronta za koncentriranje svojih sil in za »pospešitev prihajanja ojačen in oskrbe na jugu«.

Pred Belo hišo je večja skupina ljudi organizirala bdenje kot proti bombardiranju Hanoja. Protest je organizirala zveza študentov za mir.

V Hanoju so povabili tudi častnike, ki so jih bombardirala ameriška letala. Med temi je tudi četrt, kjer so tuja poslanstva. Zvedelo se je, da je bilo poškodovano tudi kitajsko poslanstvo.

Kakor običajno, je tudi to pot ameriški predstavnik zatrdil, da so vse ameriške bombe padle na prej določene objekte, in je pripomnil, da »nimajo nobenega poročila, ki bi kazalo, da so piloti bombardirali kaj drugega kakor prej določene objekte«. Predstavnik je nesramno trdil, da eksplozije, ki so včeraj in predvčerajšnjim nastale v notranjosti Hanoja, ugnili povzročili »ekvivalenti protiletalski izstrelki, ki da so zopet padli na mesto, ne da bi eksplozirali v zraku, kakor tu izstrelki zrak-zrak, ki so jih izstreljevala letala med zračnim dvobojem«.

Pekinski »Ljudski dnevnik« piše, da delajo ljudstvo skrbno spremljati dogodke v Vietnamu in se hkrati pripravljajo na popolno podporo bratskemu vietnamskemu ljudstvu. List odločno protestira proti ameriški bombardiranju Hanoja in predmeti 13. in 14. decembra. List nadaljuje: »S silo svojih bomb bi hotela Johnsonova uprava ustvariti primerno stanje za mirovna pogajanja.« List dodaja, da je to tudi namen, ki ga Američani imajo s postavljanjem svojih predlogov o božičnem premirju in o prekinitvi bombardiranja. »Vse te taktike, ki hočejo začeti ali vztrajati pri mirovni pogodbi z bombardiranjem, nadaljujejo število hanojske četrti, med katerimi tudi četrt, kjer so poslali

Kakor običajno, izkorišča list tudi to priložnost za nove napade na Sovjetsko zvezo, češ da je njihova »revizionistična politika« omogočila nove ameriške zločine. Pri tem trdi, da dajejo sovjetski voditelji trojno podporo ameriški imperializmu: 1. Prispevajo k ameriški slepariji glede pogajanj. 2. Omogočajo širjenje vojaške dejavnosti. 3. Pomagajo ameriški imperializmu, da vodi protikritično kampanjo, katere namen je sabotirati vietnamsko zaledje v odporniški borbi.

Bela hiša je včeraj ponovno izjavila, da so ZDA pripravljene pogovarjati se s Severnim Vietnamom o možnosti podaljšanja novega premirja. Predstavnik Bele hiše Bill Moyers je podal to izjavo kot

DEBATA V BONSKEM PARLAMENTU

V Nemčiji neugoden odmev na programsko izjavo vlade

**Kiesingerju očitajo, da je izpustil »socialno komponento«
Max Reimann ocenjuje politiko nove vlade kot »prevvaro«**

govorjal o morebitnem vstopu Velike Britanije na kateno tržišče.

Odmev, na katerega je v zahodnonemški javnosti naletela Kiesingerjeva deklaracija, ni posebno vidljiv. Tisk poudarja v komentarju, da kancelar lepo govori, hkrati pa opozarja na to, da je tudi bivši kancelar Erhard leta 1963 objavil »lepo zveneto vladno deklaracijo, ki se je razlagovala od Adenauerjevih izjav, samo da se dejanja njene vlade niso ujemala z lepimi besedami«.

Domáci poslovni krogi, delavske organizacije in davkoplačevalci so posebno nezadovoljni z vladno izjavo o notranjih problemih. Med drugim očitajo Kiesingerju, da je v deklaraciji izpustil »socialno komponento« in da ni prišel na dan z nobenimi konkretnimi predlogi in z natančnimi zasnovami o ureditvi državnih financ. Zveza davkoplačevalcev svari pred novim valom davkov, ki je »slab start za novo vladno«.

Po informacijah iz Berlina je prvi tajnik CK KP Nemčije Max Reimann ocenil politiko nove koalicijske vlade v Bonnu kot »prevvaro« za ljudstvo ZR Nemčije in kot »začetek še močnejšega pritiska na demokratske pravice ljudstva«.

Podaljšana zapora najemniških pogodb za šest mesecev

RIM, 15. — Poslanska zbornica je podaljšala do 30. junija 1967 veljavne določbe o zapori najemniških pogodb. Senat bo v prihodnjih dneh in vsakeur pred božičnimi prazniki potrdil to podaljšanje in ukrep bo stopil takoj v veljavo.

Zakon ima štiri člene, ki se glasi:

Člen 1. Rok 31. decembra 1966, ki ga določa prvi odstavek čl 1 zakona od 27. junija 1966 št. 453, se podaljša do 30. junija 1967 ali do naslednjih običajnih zapadlosti, ki padejo v drugo polletje leta 1967. Do omenjenih datumov se dalje veljajo določbe čl 2 zakona od 17. decembra 1965 št. 1394 v zvezi s čl. 2 zakona 17. decembra 1965 št. 1395.

Čl. 2 javne ustanove, ki jih predvideva čl. 4 zakona od 2. marca 1963 št. 191, so samo država, dežele, pokrajine, občine. Določbe čl. 5 zakona od 2. marca 1963 št. 191 se uveljavljajo samo v primeru, da je najemodajalec fizična oseba. Po ključno sposobnost v smislu čl. 6 omenjenega zakona mora ugotoviti ministristvo za turizem in predstavitelj v zvezi s prejšnjo dejavnostjo najemodajalca ali sina, ki bo moral neposredno upravljati hotelsko podjetje.

Čl. 3. Določbe tega zakona veljajo za vse pogodbe, ki se še izvajajo na dan njenega vstopa v veljavo.

Čl. 4. Ta zakon stopi v veljavo na dan objave v uradnem listu.

POSLEDNJE ZASEDANJE SVETA MINISTROV NATO V PARIZU

Ustanovljena »skupina sedmih« za načrtovanje atomske oborožitve

V skupini sta tudi Zahodna Nemčija in Italija - Francija ni bila navzoča na seji obrambnih ministrov - Fanfani o odnosih med Vzhodom in Zahodom Brandt ni zadovoljen, ker v »prijateljskih državah« govorijo o novem nacizmu

PARIZ, 15. — Ministri atlantskih držav so se poslednjič zbrali v Parizu, da pretrasejo vojaške in politične probleme NATO. Poslovilno parisko zasedanje ministrskega sveta NATO, katerega sedez bodo prenesli iz Pariza v Bruselj, se je praktično začelo že z včerajšnjim sejo »eksmi« za načrtovanje obrambe.

Na kateri so govorili o načrtu ameriškega obrambnega ministra McNamare o načrtovanju atomske oborožitve. Francija, ki je bila izstopila iz vojaške integracije NATO, se ni udeležila tega zasedanja. Navzoča pa je na današnjem sestanku sveta zunanjih in finančnih ministrov, ki obravnavajo politične probleme.

Včeraj so se predstavniki štirinastih držav sporazumeli o ustanovitvi stalne komisije za načrtovanje obrambe ter o skupini za jedrsko načrtovanje, v kateri je sedem držav članic med katerimi so štiri stalne (ZDA, Velika Britanija, Zahodna Nemčija in Italija) ter trije, ki jih bodo imenovali za dobo osemnajst mesecev. Prvi trije neustalni člani bodo Danska, Holandska in Turčija. Ta sklep pomeni sprejem formule, ki naj omogoča glavnim nejadrskim članicam NATO neposredno udeležbo pri pripravljanju jedrske strategije NATO. Zato se lahko reče, da je pri tem obveljal načrt McNamare, kar je izrazil v ameriški delegaciji veliko zadovoljstvo.

Na današnji seji ministrov so bili navzoči predstavniki vseh petih stalnih držav, torej tudi Francije, kar sodeluje pri političnem delu organizacije. Delo se je začelo z govorom danskega zunanjega ministra Kragga. Belgijski zunanji minister Harmel je predložil načrt svoje vladne resolucije, ki naj upošteva, da bo čez dve leti potekla pogodba o zavezništvu, ter naj določi primerne študije glede prihodnjih oblik zavezništva. Kanadski zunanji minister Martin je podal obširno poročilo o raznih vprašanjih: Odloži Vzhod - Zahod, razorožitev, Združeni narodi, tehnološko sodelovanje. Angleški zunanji minister Brown je poudaril, da je Velika Britanija odločena vstopiti v skupno tržišče, seveda če bo evropska skupnost ohranila temeljne točke enotnosti bodisi v svojem lastnem interesu, bodisi v interesu, v atlastskem zavezništvu, in torej tudi v sodelovanju z ZDA.

Govorila sta se holandski zunanji minister Luns in norveški zunanji minister Lyng, nato pa italijanski zunanji minister Fanfani. Govoril je o mednarodnem položaju, pri čemer je ugotovil, da se povsod pojavlja nekak revizijski duh, ki zavrača od tega, da je treba z znanjem poslušati predloge, ki podpirajo nujnost konkretnih rešitev glede posodobitve atlantskega zavezništva.

Poudaril je, da je sektor odnosov med Vzhodom in Zahodom bolj kot v drugi primeren, da se poudari nove bolj politično označene naloge zavezništva. Poudaril je, da je potrebno proučevati odnosov med Vzhodom in Zahodom ter določiti smernice, ki naj državam članicam omogočajo pobude v tem smislu. Dodal je, da bi k temu pripomogli tudi delni ukrepi in da bi v tem procesu bila važna tudi konferenca o evropski varnosti. Mnogo lahko pripomore tudi razvoj izmenjave med Vzhodom in Zahodom.

Na koncu je minister Fanfani izrekel prepričanje, da je vprašanje odnosov med Vzhodom in Zahodom eno podatljivih vprašanj mednarodnih odnosov in tudi atlantskega zavezništva. Italijanska vlada je mnenja, da je potrebno realistično in previdno nadaljevati proučevanje tega vprašanja.

Na popoldanski seji je med drugimi govoril zahodnonemški zunanji minister Brandt, katerega je zjutraj sprejel general de Gaulle. Brandt je izjavil, da je polovica živih Nemcev rojena po 1. januarju 1930. Ob koncu druge svetovne vojne so to polovico sestavljali mladi ljudje, ki niso še imeli 16 let ali pa niso bili še rojeni. Zato je dalje zanimala za tiste, ki so bili krivi v nacistični Nemčiji in to na podlagi zakona. Izjavil je, da namerava Zahodna Nemčija o-stati trdno povezana z atlantskim zavezništvom, ker je prepričana, da se bodo njene mednarodne naloge lahko dobro izvedle samo s tesnimi vezmi z njenimi zavezniki.

V zvezi z odgovornostjo nemškega ljudstva za drugo svetovno vojno je Brandt obžaloval, če se slišaji govoriti o tej obodbi tudi v prijateljskih državah. Nato je izjavil, da ob blizu pazijo na gibanje ekstremističnih skupin v Zahodni Nemčiji. Pripomnil je: »Skrbno pazimo, lahko računamo na to; izučili nas je nauk preteklosti. Ekstremistične skupine se ne smejo prenejevati. Sile reda v Zahodni Nemčiji so bolj kakor zadostne, da kljubujejo«.

Brandt je ob zaključku svojega govora omenil izrazito politična vprašanja zavezništva, med katere

V SOBOTO SE ZAČNE V VELIKI DVORANI KULTURNEGA DOMA

Zasedanje glavnega sveta Slovenske kulturno gospodarske zveze

Na sobotnem delu zasedanja bo na dnevnem redu poročilo predsednika Borisa Raceta, tajnika in načelnikov komisij

V soboto, 17. decembra in v nedeljo, 18. decembra bo v Kulturnem domu zasedanje glavnega sveta Slovenske kulturno gospodarske zveze. Zasedanje se bo pričelo v soboto v veliki dvorani Kulturnega doma in bo trajalo dva dni. Na njem bo govora o splošnih predeh vprašanjih Slovencev, ki živimo v Italiji, istočasno pa o načelnih vprašanjih slovenske manjšine, zaradi česar je za temeljitejšo razpravo potreben daljši čas.

Predvideno je tudi veliko število gostov s Tržaškega, z Goriskega, iz Benečije in Kanalske doline, zaradi česar je bilo nujno, da je sobotni del zasedanja v veliki dvorani Kulturnega doma, medtem ko se bo nedeljski nadaljeval v mali dvorani Kulturnega doma.

Na sobotnem delu zasedanja bo na dnevnem redu:

1. Poročilo predsednika Borisa Raceta. »Pota do vsestranske enakopravnosti slovenske manjšine v Italiji«.
2. Poročilo tajnika Bogumila Samca. »O delu zveze in v njej večanjih organizacij«.
3. Poročilo načelnikov komisij:

Za zboljšanje stanja v visokem šolstvu Slovenije

LJUBLJANA, 15. — »Inflacija strokovnih kvalifikacij« — tako je neki diskutant imenoval padanje kvalitete in selekcije pri izbiri univerzitetnih predavateljev in študentov. To je bil glavni predmet razprave na današnji skupščini ljubljanske univerze. Ugotovljeno je bilo, da več kot 60 odst. študentov ne konča svojih študij, polovica predavateljev pa nima doktorata. Oboje je najbolj važna značilnost v slovenskem visokem šolstvu. Skupščina je poudarila, da se mora vloga univerze, vseh samoupravnih ustanov okrepiti, da bi prispevala k večji načelnosti dela pri izbiri strokovnega kadra, pri kadroviskih rešitvah in študijskih vprašanjih. Ugotovljeno je bilo, da se danes skoraj vsi sklepi sprejemajo v malih kolektivih v familiarnem vodu. Sprejemni izpiti in drugi selektivni ukrepi pa morajo prispevati k boljšim rezultatom študija.

Jugosl. mladinci za obnovo Floreence

LJUBLJANA, 15. — Skupina mladincev iz Slovenije je danes odpotovala v Floreenco, kjer bo sodelovala pri obnavljanju mesta, ki je utrpelo tako veliko škodo zaradi poplavi. Predstavniki Zveze mladine Jugoslavije bodo v tej akciji mednarodne mladinske solidarnosti delali skupaj s svojimi tovariši iz Italije in drugih evropskih in izvenevropskih držav.

Izvršni odbor SZDLS o ostavki i.s. Slovenije

LJUBLJANA, 15. — Izvršni odbor glavnega odbora SZDLS Slovenije je sinoči razpravljal o aktualnih vprašanjih v zvezi z odstopom izvršnega sveta Slovenije. Ta odstop je imel velik odmev v javnosti in izvršni odbor je mnenja, da je po-zitiven, ker državljani smatrajo, da je težiste akcije preneseno na konkretno reševanje širih vprašanj iz forme na gospodarskem in negospodarskem področju. Nekatere je o-stavka razburila, drugi pa se sprajujejo, ali niso morda člani izvršnega sveta popustili pred težavami prav ob vstopu v naštež razdobje gospodarske reforme. V nekaterih gospodarskih organizacijah so se pojavila celo mnenja, ki so nasprotovala samoupravnim skupščinskim svetom, kakor tudi progresivnim procesom v zdravstveni službi.

Člani izvršnega odbora SZDLS so poudarili, da se samoupravni sistem lahko izpopolnjuje samo s kre-pitvijo vpliva samoupravljevalcev in volivcev na delo skupščine. Prav tako je bilo poudarjeno, da niso upravičene ocene, na podlagi katerih je socialno zdravstveni svet z zavračanjem predloženega zakon-skega predloga glasoval proti reformi. Izvršni odbor je mnenja, da so do-godki v slovenski skupščini pokazali, da ni več mogoče samo abstraktno in načelno govoriti o samoupravi in reformi.

Pritiske reforme ne dopušča več odlaganje reševanja političnih vprašanj kot so n. pr. nepokrite investicije, primanjkljaj v socialnem zavarovanju, šolstvu in zdravstvu, temveč njihovo hitreje in konkretno reševanje v okviru reforme in samoupravljanja, za kar se je treba ustrezno organizirati. Za izjavo

nje reforme in vsklajevanje osnovnih stališč na podlagi že sprejete politike, bi bilo potrebno angažirati vsa družbena, politična in predstavniška vodstva v republikah. Na seji so poudarili, da niso še dovolj navzoča pojmovanja o integralnem družbenem procesu, ki ga je reforma ustvarila na gospodarskem in negospodarskem področju in da se niso premagane kalkulacije, da se reforma ne nanaša — kot bi se lahko na kratko reklo — ene name, temveč samo nates.

Višji izdatki za vojsko v SZ

MOSKVA, 15. — Vlada Sovjetske zveze je sklenila povečati vojaške izdatke tudi v leto 1967. To je sporočil na seji vrhovnega sovjeta fienančni minister Garbusov, ko je predložil poročanje za prihodnje leto. Zvišanje znaša v primerjavi z letom 1966 milijardo in 180 milijonov rubljev. Izdatki za obrambo dosegajo skupno 14 milijard in 500 milijonov rubljev.

Garbusov je opravil povečanje vojaških izdatkov z zaostritvijo mednarodne napetosti in je omenil, da Sovjetska zveza pomaga in bo še dalje pomagala Vietnamu.

Proračun določa splošno povišanje dohodkov in izdatkov. Prvi znašajo 110 milijard in 108 milijonov rubljev, drugi pa 109 milijard in 900 milijonov rubljev. Garbusov je izjavil, da je 46 milijard in 900 milijonov določenih za razvoj gospodarstva. Neproduktivni izdatki (šolstvo, socialno skrbstvo itd.) bodo znašali 42 milijard 900 milijonov rubljev.

Zatem je minister navedel, da 51 odstotkov vseh dohodkov v letu 1967 (skupno sto milijard in 300 milijonov) prihaja od prispevkov socialističnega gospodarstva.

Polemična pisma o narodnih manjšinah

Sodelovala sta tudi Boris Pahor in Viljem Černo

Pod rubriko «Lettere al giornale» je v reviji «Europeo» bilo objavljeno nekaj pism čitateljev, v katerih so ti vsak s svojega stališča objavili svoja polemična mnenja o vprašanju manjšin v Italiji. Najprej je diskusija o tem vprašanju, kot je razvidno iz posameznih prispevkov, oziroma pism, stekla, zahvaljujoč se prof. Guyu Heraudu iz Strassbourga, ki je moral v kakem predhodnem prispevku v isti reviji, kar je prav tako razvidno iz pism, nacetati vprašanje manjšin v Italiji v dokaj kritičnem duhu. Mnenja čitateljev so se glede na njegovo izvajanje razdelila, nekateri soglašajo z njim, drugi tudi, toda z določenimi pridržki, tretji pa jih kategorično zavračajo, navajajoč pri tem stare, oguljene fraze ter opirajoč se na povsem šovinistična stališča.

Senator prof. Paride Piasenti je s profesorjem iz Strassbourga stopil v polemiko v zvezi z vprašanjem nemške manjšine na Južnem Tirolskem. In kolikor se z njegovimi stališči ne strinja, mu očita, da je ali majhen ali pa velik nevedec, če mu niso znani številni važni dokumenti, na osnovi katerih naj bi bilo razvidno, kako so pravice in potrebe omenjene manjšine že daleč izpolnjene in varovane. A to mu očita tembolj, ker gre v primeru Guya Herauda za univerzitetnega profesorja ustavne prava, ki da je s tem pokazal svojo popolno nevednost.

Toda med drugimi, ki so hoteli o tem, bodisi v zvezi z isto ali ki hoteli drugo narodno manjšino v Italiji, izreči podobna mnenja, naj navedemo kot tipičen izraz stare, okorele šovinistične miselnosti naslednje «učene» misli, ki jih je nekdo G. Vittorio Grillo iz Vidma izrazil v svojem pismu. Takole piše: «Dragi direktor, čitajoč Europeo št. 46, mi je padlo v oči pismo prof. Guya Herauda, v katerem omenja tudi 'Slovence iz Vidma' ter se vprašuje, zakaj niso deležni pouka v materinščini. Iz zelo enostavnega razloga, mu odgovarjam, ker so Italijani in je potemtakem italijanščina tudi njihov jezik, čeprav radi med sabo govore narčeje, ki jih je za slovensčini onstran meje. Boljše poznavanje furlanske zgodovine pa bi profesorju gotovo preprečilo napačno takšno nedečnost. Menim namreč, da je prof. Heraud z nazivom 'Slovenec iz Vidma' mislil na prebivalce Nadiških dolin, ki predstavljajo edino skupno slovenskega poretka v videmski pokrajini. Da bi prof. Heraud dokazal, da so Italijani t. krajev v vsakem pogledu in že dolgo takšni, se bom oprl na članek furlanskega zgodovinarja P. S. Leitcha, objavljen 1. 1949 v reviji In Alto, ki jo izdaja združitev Società alpine friulana. «Kdaj je prišlo do tega, da so se Slovenci iz ponosnih zivovalec spremenili v stalno naseljene prebivalce Nadiških dolin?», se vprašuje Leitch. Na to odgovarja: «Zdi se, da (...) P. S. Leitch, zmagovalec nad Avari 1. 793, a' na Eberhard (...) odstopil zemljo v obdelovanje Slovanom, obenem pa jih spremenil v poljedelce-vojake za varovanje meja proti p. skupom vdora čežalskih narodov...» itd.

Zaradi pomanjkanja prostora se ne moremo še naprej ustavljati pri zgodo. skem argumentiranju g. Grilla, ki v nadaljnjem omenja s. pr. pri nekaterih Slovencev v borbi za beneško in italijansko oblasti enostavno kot dokaz njihovega italijanstva ter privržnosti Italiji, kar bi moralo — po njegovem — tako prof. Herauda kot vse č. uge prepričati, da je tako.

Silno enostavna pa koristna logika: po takšni logiki bi kar se da preprosto čez noč bile zbrisane vse manjšine in z njimi vred povezana vprašanja (za gospoda Grilla namreč in njemu podobne) nevedna.

Sprito tega je bilo res dobro in koristno, da sta v isti številki revije Europeo bili o istem vprašanju objavljeni tudi pismi prof. Borisa Pahorja in Viljema Černoga iz Brda, in ne toliko zaradi nas, ki nam je vse to dobro znano, kolikor zaradi italijanskih čitateljev Europea, od katerih so, žal, še mnogi o tem popolnoma napačno obveščeni. Objavljamo obe pismi s polnim besedilom.

Boris Pahor: «Spoštovani direktor, poteklo je že okrogliih sto let, odkar so se furlanski Slovenci vključili v italijansko državo. Odločili so se za Italijo, ker so v okviru Beneške republike bili deležni široke avt. omije. Toda že mesec dni po plebiscitu, 72. oktobra 1866, je Giornale di Udine zatekal, da se Slovenci potlačijo. Tri leta zatem je vladni komisar odposlal županom slovenskih občin okrožnico, s katero je bila prepovedana raba slovenskega jezika, knjig in katekizmov. Takšen je bil začetek. In vendar je bila takratna Italija še polna razniženjskih idej. Fazizem, kot je znano, pa se ni zadovoljil samo z okrožnicami.

«Bilo je potemtakem logično, da so furlanski Slovenci gojili velika upanja v zvezi z republikansko Italijo, ki naj bi — kot se je govorilo in se še govori — nadaljevala z razvijanjem najboljše duha preporoda. Pa so spet ostali razočarani. In ob priložnosti nedavne obiske predsednika republike v videmski pokrajini so nanj naslovlili spomenico, v kateri zahtevajo, da se jim priznajo ustavne pravice.

«Menim, da bi do določenega napredka, prej ali slej, vendarle moralo priti, zakaj v dobi atomskih bomb se meje za gotovo ne bodo nameravale braniti s pomočjo raznorodovanja tujerodnega prebivalstva, ki na svojo nesrečo tod prebiva.»

Viljem Černo: «Dragi direktor, že od l. 1866, ko je Furlanija bila priključena k Italiji, so Slovenci videmske pokrajine skušali asimilirati; nikoli nam niso bile priznane šole v materinem jeziku, ki je bil tako zasramovan, da se je v tistem, ki ga je govoril, poridil občutek strahu glede na njegovo poreklo in rodno kulturo. V deželi, kakršna je naša, ki se ima za demokratično, predstavlja to ahsurd. Pravim naša, ker se tudi jaz imam za Italijana, pripadam italijanski stranki in sem občinski svetovalec v svoji občini.

«Pravijo nam: toda vi ste se vendar bojevali skupno z nami, nastopali ste kot Italijani in pogosto ste se vedli celo kot junaki. In s tem? Smo dobri Italijani, ki govorimo slovenski. Ali se morda ustavna določila in prid varovanja naših pravic imajo uporabiti samo v primeru «slabih» Italijanov? Zdi se, da je tako, če upoštevamo absurdni odgovor nekega ministra (Europeo, št. 43) ter nesprejemljive informacije senatorja prof. Piasentija.»

Res je neverjetno, kako se nekateri še danes težko privajajo na določena stvarna dejstva, kako težko gledajo resnici v obraz in kako ozupno tpopolnizo še čemur v grenčini smrdečih useščin šovinizma in nestrpnosti, ki jih je za sabo pustil fašizem. Pa ne nekaj, kot revija «Europeo» objavlja taka pisma ali prispevke, bi gotovo ne bilo napačno, ko bi tudi sama o vprašanju zavzela svoje stališče. Na vzgojo ljudi, na njihova stališča, mnenja in razpoloženja nedvomno v ogromni meri vpliva predvsem tisk. A njegova naloga bi morala biti prav v tem, da ljudi vzgaja, da jim pojasnjuje, kaj je pravica, kje je resnica, kaj je dolžnost demokratov in kaj je resnična demokracija. Ta za gotovo ne more živeti samo na papirju državne ustave, pač pa v zavesti ljudi ter življenjski praksi strpnih odnosov tako med posamezniki kot tudi narodi in državami.

Walt Disney je umrl



BURBANK (Kalifornija), 15. Walt Disney, slavni čarovnik filmskih slikanic, je danes umrl v Burbanku v starosti 65 let.

Walt Disney, ustvaritelj Miki miške in drugih znanih živali v njeni družbi, človek, ki je znal čudovito združiti poezijo s trgovskim uspehom, je bil 21. novembra operiran zaradi tumorja v levi polovici pljuč; tumor so mu odstranili. Po operaciji si je opomogel in se je vrnil na delo. Dne 6. decembra pa je spet prišel v St. Joseph's Hospital v Burbanku na pooperacijski pregled. Zdelo se je, da ne bi smelo biti nič kaj hudega. Danes pa je v bolnišnici umrl. Njegova protizdravna družba, ki je sporočila vest o njegovi smrti, pa ni navedla nobenih drugih podrobnosti.

V zgodovini filma je Walt Disney napisal zelo važno stran. Njegova najbolj slavna osebnost, Miki miška, je postala in je še sedaj na vsem svetu najbolj popularen junak. Filmskih slikanic si ni izmislil Walt Disney, pač pa jih je on povzdignil na umetniško raven, da je te vrste film začel zanimati najbolj kvalificirano kritiko in občinstvo. Svet pravljice je Disney valoriziral z do gmotražnimi filmi, med katerimi je bil prvi zelo pomemben «Sneguljica in sedem palčk». Od leta 1937 do 1941 je bil ta film prvi na svetovni lestovici po izkupičkih, nkar ga je v tem pri kosil kolos «V vrtincih» (Via olvento). Sledila je še vrsta raznih filmov, vendar največ iz sveta živali, ki so bile Disneyju zelo pri srcu. Pozneje je kot producent začel delati pustolovske filme za dečke in pa filme o krasotah in skrivnostih narave. Prenehali pa tudi niso dolgotražni slikani filmi (Pepekka, Alice v deželi čudežev, Peter Pan in drugi ter zadnji Mary Poppins).

Walt Disney je prejel rekordno število Oscarjev ter raznih odlikovanj in priznanj tudi iz drugih držav. Še dolgo dolgo mu bo moral biti hvalačen mladi svet, pravzaprav pa ves svet.

PRED TRŽAŠKIM PRIZIVNIM POROTNIM SODIŠČEM

Ubaldo Indelicato oproščen obtožbe roparskega napada na banko v Nemah

Prvostopno sodišče ga je za to obtožbo obsodilo na 7 let zapor - Oprostitev zaradi pomanjkanja dokazov

Pred tržaškim prizivnim porotnim sodiščem (predsednik Franz, prisobni sodnik Malacrea, generalni pravnik Balarini, zapisnikar Salimbeni, obramba Borgna) se je silni nekaj pred 19. uro zaključila kazenska obravnava druge stopnje proti Ubaldu Indelicatu iz Ul. S. Sergio, ki je bil obtožen, da je poskušal ropati bančni zavod «Banca Popolare» v Nemah.

Roparski napad v Nemah se je odigral v novembru leta 1964. Bilo je okoli 16. ure, ko so prišli v banko trije zakrinkani moški. Eden je ostal pred vrati, drugi se je postavil na desni strani, je naperil pištolo na ravnotejla banke, ki je sedel za mizo. Ravatelj Muzzolini je bil toliko prisoben, da je z roko odinil pištolo. Trenutek na to je počil strel, toda krogla ni zadejala nikogar. Takoj nato se je Muzzolini sklonil, da bi pritisnil na gumb alarmnega zvonca. Ropar, ki je po pričevanju prisotnih visoke rasti in črnih las, je takoj nato oddal strel iz pištole. Krogla se je zarila 3 cm in 2 mm globoko v les pisalne mize, katere pa ni prelila, ker je zadejala ob grčo. Takoj nato so jo roparji popihali.

Kdo so bili neznanci? Policija splošna ni znala ubrati poti, ki bi bila kolikor toliko smiselna. Nekoliko pozneje pa se je raznesel glas, da je rop zagrešil verjetno prav Ubaldo Indelicato. Še nekoliko pozneje so preiskovalni organi poslali znanstvenemu oddelku policije oba izstreljena tulca v banki v Nemah, katera so potem strokovnjaki primerjali s tulci, ki jih je tržaška policija našla pri Sv. Jakobu ob priliki spopada med Indelicatom in policijskimi agenti. Strokovnjaki so menili, da ne obstaja nikakršna dvom, da so bili tako strel v Nemah, kakor tudi tisti pri Sv. Jakobu v Trstu odprveni iz iste pištole. Ugotovili so namreč na katoli tulceve eno in isto napako sprožilne ige.

Medtem je tržaško porotno sodišče v začetku lanskega leta obsodilo Indelicata (ki je še vedno skrival) zaradi vrste prekrškov in predvsem zaradi strelnega spopada s policisti pri Sv. Jakobu na 13 let zapor. Nekaj časa pozneje, in sicer v marcu lanskega leta, se je policiji posrečilo, da je aretirala Indelicata na njegovem domu. Pozneje so policijski strokovnjaki opravili ponovno vrsto poskusov s

pištolo «Beretta» kal. 9, ki so jo našli pri obtožencu. Na podlagi teh poskusov so ugotovili, da so bili vsi tulci, in sicer tisti v Nemah, tisti pri Sv. Jakobu in tisti, ki so jih izstrelili pri poskusu, odprveni iz pištole, ki so jo imeli v svojih rokah.

S tem je bila Indelicatova usoda zapечатena, čeprav so obstajale razne okoliščine, ki niso jasno in natančno dokazovale obtoženčeve krivde. Pri tem mislimo predvsem na pričevanje raznih oseb, ki so videle roparje v Nemah. Najbolj značilno je bilo dejstvo, da ni nobena priča prepoznala v Indelicatu roparja, ki je vodil podvig. Zgodilo se je celo, da je neka priča ob priliki nekega tako imenovanega sočudenja na ameriški način (v vrsto so policisti postavili pet oseb, med katerimi je bil tudi Indelicato) pokazala moškega, ki je bil karabinjer.

Kot smo dejali, pa vse to ni Indelicatu prav nič pomagalo, saj ga je videmsko porotno sodišče spoznalo za krivega ter ga obsodilo na 6 let in 4 mesece zapor, 240.000 lir globe, 8 mesecev pripora ter 80.000 lir denarne kazni.

Proti tej razsodbi sta se pritožila javni tožilec in Indelicato. Ponovna obravnava pred tržaškim prizivnim porotnim sodiščem je potekala na skoraj nepriznani način. Po poročilu prisobnega sodnika Malacree je obtoženec zagovarjal odv. Borgna zahteval, naj porotniki zaslišajo dve prič. Zagovornik Antonio Cedaro je izjavil, da ne pozna Indelicata, a da se je srečal z njim na dvorišču koroških zaporov. Pred kakimi 25 dnevi se je zagovarjal z Indelicatom ter mu dejal, da je pred kakimi tremi leti našel v neki porušeni stavbi na vogalu ulice del Pozzo in della Guardia zavoj strelnega orožja.

Določeno prošlivoje med Cedarovimi in Indelicatovimi izjavami je predstavljalo vprašanje točnega kraja, kjer je bilo shranjeno orožje. Zagovornik Vidoni je sicer potrdil vse Cedarove izjave, toda njegovo pričevanje ni bilo pomembno glede ugotovitve kraja, kjer je bilo orožje shranjeno.

Sprito tega je Indelicatov zagovornik zahteval, naj prizivno porotno sodišče opravi sodnijski ogled na kraju samem. Predvčerajšnjim popoldne ob 15. uri se je ta ogled izvršil. Po Ul. della Guardia se je najprej pripeljal policijski avtobus, v katerem so bili člani sodišča, generalni pravnik, zagovornik in zagovornik Cedaro. Nekoliko pozneje je drugi policijski avtomobil pripeljal na vogalu ulice della Guardia in del Pozzo tudi Indelicata v spremstvu karabinjerjev. Rezultat ogleda je bil, da Indelicatov tudi Cedaro sta pokazala na isto mesto, kjer je nekoč stala porušena zgradba, ki ima sedaj hišno št. 21. ko 27 v Ul. della Guardia.

Obravnava se je nato nadaljevala. Generalni pravnik je zahteval, da se skupno 18 let zapor. Med drugim je menil, da je bilo Cedarovo pričevanje popolnoma izmišljeno, in sicer zato, ker je šlo za dogovor med zlikovci. Obtoženec zagovornik pa je menil, da je postalo popolnoma jasno, da Indelicato ni mogel zagrešiti roba v Nemah, ker je bilo pač njegovo orožje shranjeno na takem kraju, kjer se ga je lahko polastil kdorkoli. Po več kot enournem posvetovanju so porotni sodniki opustili obtožbeno zaradi pomanjkanja dokazov. Glede obtožbe, ki zadevajo poenariditev osebne izkaznice, nosnje orožja itd., pa so uveljavili ukaz predsednika republike o amnestiji in pomlilitvili.

Tri nesreče

V novem pristanišču

V novem pristanišču ene same ure so se večerj dopoldne pripetile kar tri nesreče na delu. Ob 9.40 so na nevrokirurški oddelku bolnišnice, kamor so ga prepeljali z rešilnim avtom, sprejeli 25-letnega delavca Franca Ferluga iz Ul. Revoltella 74, ki se je ponesrečil v podpalubju neke ladje, zasedrane ob skladišču št. 53 v Novem pristanišču. V podpalubju so tedaj s pomočjo žerjave spuščali tovore vreč polnih riža. Ko je Ferluga odvezal tovor, je karavlj zanihal in ga zadel po obrazu ter mu povzročil rano na nosu z verjetnimi kostnimi poškodbami. Če ne bodo nastopile komplikacije, se bo moral zdraviti 8 dni.

Pol ure kasneje so z rešilnim avtom prepeljali v bolnišnico 55-letnega zidarja Vittoria Raccanelija iz Ul. Oriandini 47 ter ga sprejeli na prvi kirurški oddelku s prognozo okrevanja v 6 dneh zaradi ran po desnem sencu. Raccaneli je v skladišču št. 74 v Novem pristanišču za

Na levi: nekaj napisov na tržaškem kolodvoru; napisi so v raznih jezikih samo ne v slovenski

Zakaj pa slovenščine ni?



Tržaški kolodvor so pred nekaj leti obnovili in preuredili. Postavili so seveda tudi nove napisne table v raznih jezikih (v italijanščini, nemščini, angleščini, francoščini itd.) toda zmanjka pa boste iskali najmanjši napis v slovensčini ali srbohrvaščini. Napisov v slovensčini ali srbohrvaščini ni še postavila železniška uprava, niti turistične ustanove, ki imajo tudi napise v raznih jezikih.

Turistov, ki prihajajo iz Jugoslavije, da ne govorimo o Slovincih, ki tu živijo, torej ni? O tem se lahko «prepričamo» vsak dan, posebno pa smo to «odsotnost» jugoslovanskih turistov opazili od 26. do 30. novembra. Še s posebnimi vlaki so prišli; vse polno jih je bilo na kolodvoru. Gledali so napisne table, pa so morali spraševati, kje je menjalnica, ali kaj ne bi shranili svojo prtljago.

Prav tako ni nobenega napisa v slovensčini ali srbohrvaščini tudi na glavni avtobusni postaji, čeprav delujejo redne in izredne avtobusne proge z Jugoslavijo.

Objavljamo dve sliki napisnih tabel v raznih jezikih na tržaškem kolodvoru in pričakujemo, da bomo v kratkem videli med drugimi jezik tudi slovenščino ali srbohrvaščino. Jezika nekaj kilometrov oddaljene države, če že mi, ki smo tu doma, nič ne štejemo.

Direkcija železnice in vodstva turističnih ustanov že sama dobro vedo za statistične podatke o prihodu jugoslovanskih turistov v Trst, ki ne pridejo samo na ogled mesta, ampak pustijo tu velike vsote denarja za nakupe.

Industrijsko in tehnično sodelovanje med Italijo in SFRJ

Prejšnji mesec je bilo v Rimu drugo zasedanje italijansko-jugoslovanskega komiteja za gospodarsko, industrijsko in tehnično sodelovanje. Kot je znano, je bil ta komite ustanovljen na podlagi sporazuma o gospodarskem, industrijskem in tehničnem sodelovanju med Italijansko republiko in SFRJ z dne 28. novembra 1964.

Sporazum iz leta 1964 je zelo širok in omogoča resno sodelovanje med jugoslovanskimi in italijanskimi podjetji. Na zunaj je kazalo kot je sporazum enak pa ni tako. V tem času, to je od leta 1964. do danes, je bilo treba udeležiti mnogo nes, da bi lahko sporazum realizirali. V prvi vrsti gre tu za financiranje sodelovanja, to je za ureditev vprašanja kreditov, ki jih ena in druga pogodbeni stranka nudita, da bi se posli v okviru sporazuma lahko nemoteno razvijali. To je bilo rešeno tako, da Jugoslavija nudi skupno kredit v višini 5 milijonov dolarjev, Ita-

lija pa 25, kar sta obe vladi ratificirali.

Komite je zato lahko na svojem drugem zasedanju že odobril nekaj poslov, skupno šest po številu, med katerimi je dogovor med tovarnoma Castor — Rade Končar o kooperaciji izdelavi pralnih avtomatskih strojev. Odobreni kredit jugoslovanski tovarni znaša 800 milijonov lir za razbodo osmih let.

Nadaljnji posel, ki je bil odobren, je sodelovanje med tovarno Aspera Frigo in Obodoni, in sicer gre za proizvodnjo električnih motorjev in kompresorjev, pri čemer znaša vrednost dobave 360 tisoč ZDA dolarjev. Nato so bili odobreni posli med Neochi in tovarno Vlado Bagat, Sacmi Impianti ter Progressom Invest in Kosmet Mineral (oprema za proizvodnjo keramičnih izdelkov), posel med Ispra in Bosna Azbest za dobavo orodij, tehnične dokumentacije in drugo za izkoriščanje azbestnih nahajališč in s tem za

razvoj cementne industrije v Justiciari. Končno je tudi posel med tovarno Zanussi in Gorenjem v Velenju, kar za razne dobave v zvezi s proizvodnjo pralnih strojev v vrednosti 931 milijonov lir ter za kredit v tej višini, ki mora biti vrnjen v osmih letih.

Delo komiteja na področju odobrenih kreditov sodelovanja s tem še ni bilo izčrpa. In komiteju je bilo predloženih še več poslov v odobritve. Vendar dokumentacija za odločanje ni bila zadosti popolna, da bi komite lahko posle odobrilo, kar je bilo tudi razlog, da je zlasti italijanska delegacija zelo iniciativno predložila več predlogov za sodelovanje in raznih proizvodnih, kot je na področju proizvodnje energetske opreme, kemije in industrije, živilske industrije, ki je v Italiji zlasti razvita in drugo.

Že na prejem zasedanju komiteja sta bili ustanovljeni dve delovni skupini, ki delujeta pri nas v okviru Zvezne gospodarske zbornice, v Italiji v okviru ministr-

stva za industrijo, trgovino in obrt. Obe skupini sta do sedaj že obravnavali nekatera vprašanja o sodelovanju na področju tekstila, celuloze, rudarstva, papirja in drugih, posebno je treba omeniti stanek predstavnikov bombazne industrije obeh držav, ki je bil prejšnji mesec v Milanu z namenom ugotoviti možnosti tehničnega in industrijskega sodelovanja med tovarnima industrijama obeh držav. Sporazum iz leta 1964 daje velike možnosti za sodelovanje in v mnogem pokriva ožje sporazume, ki urejajo podobna vprašanja v okviru maloobsejnega prometa. V tem pogledu je treba tudi pričakovati napredek, saj bodo po novih deviznih predpisih odprte širše možnosti za sodelovanje, ki ga bo v maloobsejnem prometu uravnaval in usklajeval poseben koordinacijski odbor pri gospodarski zbornici in v katerega bo po novem vključena tudi Narodna banka Jugoslavije.

(Gospodarski vestnik)

Tatvini v zasebnih stanovanjih

Zadnje čase se je v našem mestu pojavila skupina tatov, ali celo več skupin, ki nemoteno krade v zasebnih stanovanjih. Nedavno smo poročali o dveh tatvinih, pri katerih so tatovi odnesli nad 4 milijone lir plena v ponedeljek pa so neznanci ponovno obiskali dve zasebni stanovanji.

Neznanci so kradli v podstrešnem stanovanju 35-letnega uslužbenca pivovarne «Dreher» Giuseppe Del Sabata na Trgu della Valle 2. Prilopenost je bila zelo ugodna, ker stanovalec ves dan ni bilo doma. Tako so tatovi s silo odprli vrata in v notranjosti pobrali vse kar jim je prišlo pod roke. Odnesli so magnetofon, transistor, zapesno nož, električni brivski aparat, tri plašče, ženski kostim, dva jopica, tri pare hlač, moško obleko in dvojno rjuho v skupni vrednosti nad 200.000 lir.

Tatvine se je Del Sabata zavedel zvečer, ko se je vrnil domov in ne mudoma odšel na komisariat. Stagnost mesta, kjer je služboval agentom povedal, kaj se mu je pripetilo.

Na komisariatu na Trgu Dalma-

zia pa se je v torek zglasil 67-letni upokojenec Oscar Lenghi iz Ulice Giannatta 46 in povedal, da so tatovi prišli v njegovo podstrešno stanovanje v četrtem nadstropju. Neznanci so tatvino izvršili v urah, ko ni bilo nobenega doma. S silo so odprli vrata in odnesli jopice in dežni plašč, ki sta visela na oblačniku na hodniku. Potem so tatovi iz spalnice odnesli še dva moški obleki, 6 parov nogavice, kravate in še več drobnarij v skupni vrednosti 60.000 lir.

V obeh primerih so policisti u-

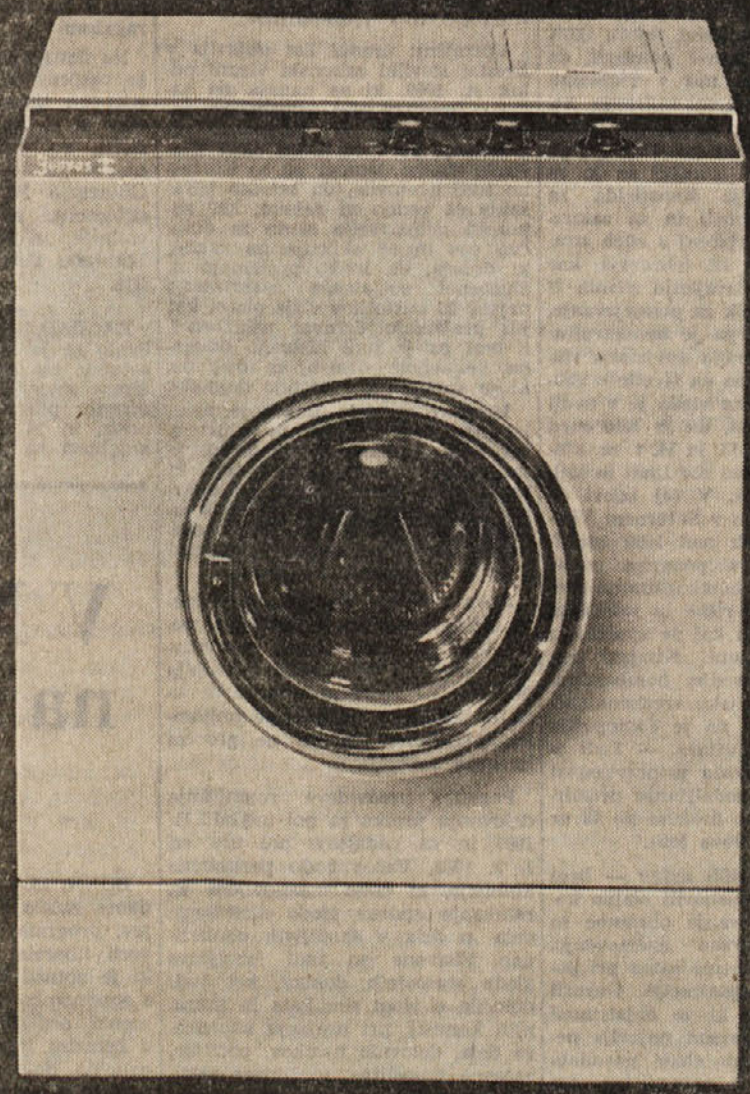
vedli preiskavo.

Neroden padec kretničarja

Na železniški postaji na Proseku se je predvčerajšnjim popoldne nesrečil 34-letni železniški kretničar Luciano Andlavez iz Ul. dei Moreri 170. Ko je prišel iz kretničarske kabine št. 1 se mu je nerodno spopadalo, padel je in se pri tem hudo poobil po desni peti z verjetnim zlomom. Andlaveza so s taksijem odpeljali v bolnišnico in ga sprejeli na ortopedski oddelku. Zdraviti se bo moral od 10 do 60 dni.



ne, Vi zahtevate
novi 570 Zoppas!



Pojavl se je novi ZOPPAS 570, prvi nadvse avtomatičen, ki pere vse. Nov po svoji liniji, tako eleganten in funkcionalen, najnovejši po tehnični popolnosti in stopnji svojih storitev! Samo podjetje z izkušnjami, kakršne ima ZOPPAS, vam je moglo dati tak nadvse avtomatičen, nadvse natančen, nadvse moderen, skratka pralni stroj, ki pere nadvse!

Zoppas



Deželni svetovalec dr. Šisković o slovenskih zahtevah

Številna manjšinska vprašanja je treba rešiti v celoti

Preučerjajšim je na zaslišanju deželnega sveta v razpravi o proračunu svetovalec KP, Karel Šisković, ki je poleg drugih problemov obravnaval tudi vprašanja slovenske manjšine v deželi. V tem pogledu je rekel:

V okviru koncepta o deželni avtonomiji kot osnovnega vidika deželnega življenja se vključuje čl. 3 statuta in vse, kar zadeva njegovo izvajanje.

Ko se predsednik Berzanti dotika tega vprašanja, nam v svojem poročilu govori o razumevanju do posebnih zahtev jezikovnih manjšin in jih povezuje s splošno politiko dobrih odnosov in poglavitno njima dobrih odnosov s Slovenijo in v Korosko.

Nacin, kako predsednik Berzanti v imenu odbora postavlja to vprašanje, nas ni najmanj zadovoljuje. Zdi se skoraj, kot bi odbor to vprašanje postavil v okvir državne zunanje politike in da, potencialno, v tem primeru zadostijo za nekakšno splošno razumevanje, prečeto z željami, pa tudi z dejstvi, da bi se splošno upravljanje pričakovano važnega dela deželnega prebivalstva.

Morda se motim, vendar se mi podobno način postavljanja tega vprašanja zdi kot izmikanje in ne kot poskus dobiti volje, da se to vprašanje reši. V tem smislu proračun za leto 1967 še bolj razočara kot prejšnji proračun. V resnici pa gre za to, kako ga rešiti na ustrezen in demokratičen način. Ne smemo ga zavlačevati, kajti ne smemo pozabiti, da gre za deželo s posebnim statusom, prav zaradi tega, ker živi v njej manjšina. Nujno je torej vprašanje rešiti, da se privarimo ustrežne rešitve, kot tudi ugotoviti, katere kompetence pripadajo deželi in katere državi. Pri tem se je treba obrniti na posebni statut, pri čemer ne moremo mimo dejstva, da je manjšina nosilka te posebnosti kot skupnih interesov.

Če si v naglici ogledamo člene posebnega statuta, lahko ugotovimo, da je med njimi na njihovi osnovi precej določeno, kakšno vlogo mora imeti deželna vlada, na njej pa gre za to, kako ga rešiti na ustrezen in demokratičen način. Ne smemo ga zavlačevati, kajti ne smemo pozabiti, da gre za deželo s posebnim statusom, prav zaradi tega, ker živi v njej manjšina. Nujno je torej vprašanje rešiti, da se privarimo ustrežne rešitve, kot tudi ugotoviti, katere kompetence pripadajo deželi in katere državi. Pri tem se je treba obrniti na posebni statut, pri čemer ne moremo mimo dejstva, da je manjšina nosilka te posebnosti kot skupnih interesov.

Nujno je uresničiti rešitev nekaterih vprašanj, oziroma vsaj v splošnih obsevih določiti nujnost potrebe po globlji rešitvi vprašanja slovenske manjšine. Ustanove, katerih naloga je, da se s to globalno rešitvijo spoprijemajo, so država z vsemi njenimi organi in pa dežela, prav tako tudi z vsemi njenimi organi. Razumljivo je, da morajo za katero koli rešitev biti na razpolago predvsem sredstva ter instrumenti, potrebni za doseganje takega cilja in brez katerih bi se vprašanje zanjelo in postalo preveč težavno.

Tako v programu dežele v letnih poročilih, vključno v proračunu, ki se o njem razpravlja, pa se ne specificira modus procedendi, večinoma do obravnavanja vprašanja. Zato tudi ni nič čudnega, da niso bila določena niti sredstva niti instrumenti, ki so potrebni za njegovo rešitev.

Med ravnanjem s slovensko manjšino na eni strani ter ostalimi manjšinami v Italiji na drugi, obstaja resna nesorazmerje, obstajajo resne razlike. Isto moremo ugotoviti tudi v okviru same dežele, in sicer v zvezi s tremi različnimi skupinami iste manjšine (na Tržaškem, Gorškem in Vidiškem). V načrtih nekaterih političnih osebnosti pa obstajajo celo določeni diskriminacijski nameni do nekaterih političnih skupin manjšine (na osnovi razdelitve Slovencev na erdece in edemokratičence).

Tako ni moč naprej. V našem svojstvu pripadnikov opozicije, in v tej skupini, kot se namda, pogosto očita, in to v našem dialektičnem odnosu, ki mora vselej obstajati v določeni družbi, temelječi na demokratičnih načelih in zakonu, želimo tudi glede tega vprašanja predlagati nekatere rešitve, da bi se tako našel izhod.

Predvsem, kako uresničiti člen 3 statuta? Obstaja deželni zakon št. 4 z dne 1. 4. 1966, v katerem je bila pristojnost, ki deželi pripada na osnovi čl. 3, dodeljena predsedstvu odbora. Zatem je predsedstvo odbora to pristojnost z ustreznimi pooblastilmi preneslo na nekega odborniškega namestnika. Po našem gledanju bi se v zvezi s to pristojnostjo moral ustanoviti poseben odbor, oziroma še bolje odbor, ki bi proučil celoten problem in bi predlagal rešitve, ki se postavljajo. Poleg tega bi se morala ustanoviti posebna posvetovalna komisija za vprašanja, in to na osnovi kriterijev, po katerih so bile ustanovljene tudi ostale komisije. Omenjeni odbor bi služil tudi vladni, ki ji ni bilo prišlo na misel, da bi ta problem proučila. Na ta način bi se premaknilo z mesta, kjer vprašanja odgovarjajo pristojnosti vodilne države kot dežele. Tako bi bila odprta tudi pot za ugotovitev, katera so praktična in konkretna

vprašanja, ki izhajajo iz členov 4, 5, 6 in 7 statuta.

1. Predvsem bi se moralo zagotoviti jezikovne skupnosti določeno mesto v deželnem svetu, njegovih uradih, kakor tudi v deželnem odboru in njegovih uradih.

2. V deželnih uradih in od teh odvisnih ustanovah je treba zagotoviti mesto določenemu številu Slovencev, ki bi lahko uradovali v slovenščini.

3. Kar zadeva odstavek 2 čl. 4 (poljedelstva in gozdarstva), je potrebno poudariti da pretežno del neposrednih proizvajalcev pripada manjšini in bi jim zato moralo biti zagotovljeno mesto v različnih za obstoječih komisijah, kakor tudi v tistih, ki bi morale biti ustanovljene (poljedelstvo, gozdarstvo, gorsko gospodarstvo, načrtovanje). V pokrajinski nadzorne organe morajo biti vključeni slovenski funkcionarji, posebno v zvezi s tehnično pomočjo (tečaj, predavanja) in pa s propagando za deželno življenje.

4. V zvezi z odstavkom 4 čl. 4 je nadalje nujno rešiti vprašanje inšpekcijskih pravil, ki je neposredni proizvajalcem povzroča že toliko težko.

5. Glede odstavka 5 čl. 4 bo potrebno poskrbeti za zakon o ureditvi zemljiških knjig, ki naj omogoči dejanskim gospodarjem lastninsko pravico; vprašanje je resno, ker zadeva veliko števil obdelovalcev.

6. V zvezi z odstavkom 8 čl. 4: spodbuditi z neposrednimi posesti in s pomočjo sejne tudi v obmejnih krajih, nadalje omogočiti carinske olajšave recipročnega značaja v primeru kmečkega tabora na Opčinah, kot tudi možnost organiziranja podobnega letnega sejma v Sežani, ki je v tem kraju že tradicionalen.

7. K odstavku 10 čl. 4: pripomniti je treba, da so na tem sektorju zapleti številni Slovenci; hkrati pa tudi to, da se jim odvzamejo številne obsežne površine v prid urbanizacije in industrializacije; zaradi tega je potrebno skrbno proučiti možnosti in oblike pomoči pri prid Krasa, Brd in Beneške Slovenije, kot je treba proučiti tudi vprašanje njihove prisotnosti v ustreznih organih.

8. K odstavku 12 čl. 4: potreben je pravičen urbanistični razvoj slovenskih naselij; dežela naj bi vzela v poštev nekatere zanimive studije in načrte, ki so v teku, kot na pr. načrt »Mezzena in Poldini«; nekaj naj bi se storilo nadalje za Glinščico, za devinsko-nabrežinsko področje in področje Padric; in sicer tako, kakor je bilo to storjeno za področje Confaloniera.

9. K toč. 14 čl. 4: rešitvi je treba vprašanje kulturnih, rekreativnih in športnih ustanov; muzejev in knjižnic, ki pa ga ni smeti obravnavati samo z razumevanjem, temveč na enak način kot ustrezne italijanske organizacije.

10. K toč. 8 čl. 5: Slovenci so v pogledu poljedelskih in obrtniških hranilnic utrpeli zelo resno škodo; s številom obstoječih bi bilo treba izpolniti področje, kjer jih je bilo prej več; hranilnice v Sovodnjah naj bi delovale tudi v Standerju, ustanovila naj bi se tudi v Dolini ali naj bi se dejavnost one na Opčinah raztegnila še na to področje; vse to bi se lahko doseglo s pomočjo ustreznega deželnega zakona; nadalje je treba tudi rešiti vprašanje diskriminacije Tržaške kreditne banke v Trstu ter banke v Gorici.

11. K toč. 11 čl. 5: rešitvi je treba vprašanje razlastitve in javno koristne namene.

12. K toč. 13 čl. 5: na slovenskih področjih je treba v službo krajev-

nih, oziroma mestnih in poljskih stražnikov vključiti tudi odgovarjajoče število Slovencev.

13. K toč. 15 čl. 5: kar zadeva obrtniško in poklicno izobraževanje, oziroma šolanje, pa celotno vprašanje šole čaka na rešitev, v kolikor slovenska manjšina še sploh nima ustreznih šol.

14. K toč. 17 čl. 5: posvetiti je treba večjo pozornost slovenskemu zadrutstvu in prenehati z diskriminacijami na račun Kmečke zadruge v Trstu.

15. K toč. 19 čl. 5: obnoviti je treba izvorna slovenska krajevna imena.

16. K toč. 1 čl. 6: rešiti je treba celotno vprašanje slovenske šole, a v zvezi s tem lahko dežela posreduje pri kaznivih oblasteh; s posebno nujnostjo se odstopa tu, kjer vprašanje tehnične strokovne šole za slovenske potrebe, katere načrt se že nahaja na šolskem skrbništvu v Trstu; dežela bi lahko pospešila rešitev vseh še neresenih vprašanj slovenske šole in ji nudila znatno gnotno pomoč; prav tako se čaka na rešitev pece v vprašanje slovenske šole v videnskih pokrajini.

17. K toč. 3 čl. 6: kar zadeva to točko, so nujni ustrezni ukrepi in ukrepi v zvezi s Krasom in pa ustanovitve muzeja na Repentabru.

18. Čl. 9: če državi ni do tega, da bi rešila vprašanje stolice za slovensčino na tržaški univerzi, pa naj za to pobudo da dežela z ustanovitvijo vsaj začasnih stolice. Jasnno je, da je vprašanje precej, skušali smo jih na primeren način predložiti tako deželniemu svetu kot odboru. Proračun pa bi moral biti sestavljen ob upoštevanju tudi tega, ker ostane sicer okrnjen in ne predstavlja vse deželne stvarnosti, zahtev in potreb vseh deželnega prebivalstva. Potrebno je, da se začne k vprašanju pristopati v njihovi celoti, da bi jih tako bilo moč tudi rešiti v celoti, kakor v naslednjem primeru se bomo čez leta znašli spet na istem mestu.

Ljudje na našem planetu izgradili še številne veličastne objekte. Tudi število stavb, ki se dvigajo nad oblake, se je povečalo. Zda se je tem v Sovjetski zvezi pridružilo ena najvišjih geofizikalnih opazovališč na svetu.



Godalni komorni orkester dubrovaške Glasbene šole je na spored svojih koncertov na sedanjih vidljivcih tudi Trst. Nocoj bo nastopil v Kulturnem domu. Vodi ga naš rojak Anton Nanut iz Kanaola ob Soči, ki ga vidimo na sliki.

Radio Trst

PETEK, 16. DECEMBRA

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 — Poročila - 7.00 Koledar - 7.30 Jutranja glasba - 13.00 Slov. ljudski motivi - 11.40 Radio za šole - 12.00 Orkestri - 12.10 Med tržnimi stojnicami - 12.25 Za vsakogar nekaj - 13.30 Glasbeno potovanje - 17.00 Klavirski duo Russo-Safred - 17.25 Radio za šole - 17.45 Zabavali vsa bodo - 18.00 Ne vse, toda o vsem - 18.15 Umetnost in prireditelji - 18.30 Znanstveni skladatelji - 19.00 Johannes Oke - 19.15 Pesmi - 19.10 Dr. Jože Prijavec: »Organizacije visokošolcev na Dunaju od leta 1900 do 1914« - 19.25 Plošče - 20.00 Sport - 20.35 Gospodarstvo in delo - 20.50 Zvočna paleta - 21.00 Koncert operne glasbe - 22.00 Zvočna paleta - 22.45 Magija glasbil.

Trst
12.05 Plošče - 12.25 Tretja stran - 13.15 Juke box - 13.35 Strauss: »Arabell«.

Koper
6.30, 7.30, 13.30, 14.30, 15.30, 19.15 Poročila - 7.15 Jutranja glasba - 8.00 Prenos RL - 10.15 Pesem in ples - 10.45 Turistične beležke - 11.00 Celentano klan - 11.30 Današnji pevci - 11.45 Glasbeni zvezki - 12.00 in 13.00 Glasba po željah - 13.40 Melodije - 14.00 Popularne skladbe - 15.00 Danilo Švara skladatelj - 15.45 Domači ansambli - 16.00 Kulturni zapiski - 16.20 Današnje teme - 16.30 Simf. koncert - 17.40 Pop-evke - 18.00 in 19.30 Prenos RL - 19.00 Kitarist Geisler - 22.15 Ritmi.

Nacionalni program
7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 — Poročila - 8.30 Jutranji pozdrav -

8.45 Popevke - 9.00 Operna motivi - 9.20 Strani iz albuma - 10.05 Ovrna antologija - 10.30 Šola - 11.00 Nove pesmi - 11.30 Jazz - 11.45 Pesmi, ki so v modi - 13.30 Dva glasova, dva stila - 15.45 Orkester Roulers - 16.30 Simf. glasba - 17.45 T. Piscopo: »L'uomo dalle capriole sull'erba« - 18.30 Komorna glasba - 19.15 Oddaja za delavce - 20.20 Otočje strahu - 20.40 Orkester - 21.15 Simfonični koncert.

II. program
7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 — Poročila - 8.45 Poje Lando Fiorini - 9.10 Elektronske orgle - 9.20 Dva glasova, dva stila - 9.40 Orkester Gatti - 10.20 Ansambel »The Beatles« - 10.38 Kvarter Central - 11.40 Orkester - 11.40 Orkester - 12.00 Filmska glasba - 14.05 Peveci - 14.45 Za prijatelje plošč - 15.00 Nove pesmi - 15.35 Koncert v miniaturi - 16.00 Rap-sodija - 16.30 Glasbeno-govorni spored - 17.35 Poljudna enciklopedija - 18.15 Teden dni v New Yorku - 18.35 Enotni razred - 18.50 Vsi izbranci - 20.00 Varietetski spored - 21.00 Znanstvena oddaja - 22.10 Jazz.

III. program
18.30 Glukove skladbe - 18.45 Politčne vede - 19.15 Vsakovečni spored - 20.20 Revija revij - 20.40 Milhaudove skladbe - 21.25 Solohov: »Zgorena pot« - 21.50 Dokumenti in pričanja - 22.45 Beckett: »Cener«.

Slovenija
6.00, 7.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 — Poročila - 8.05 Operna matineja - 8.55 Pionirski tednik - 9.25 Ansambel A. Sossa - 9.40 Bolgarski mađinski zbor »Bodra Smjana« - 10.15 Solistična glasba



Ben, Mihec, kaj se ti zdijo te volitve zdej, ke so vre pasale?

— Znaš, jest dosti premišljam in sm pršu do tega, da de be blo treba ta naš volilni zakon reformirat. Zatu ke taku, koker je zdej, pride ven preveč dispiacijerjev in jeze.

— Pej kej te mote pr volilnem zakonu?

— Vidi, denmo reč, preference! Kadar voles, ne voles samo ano listo, ma lahko tudi napiseš, katerega kandidata be ti jemu rajši. Jn napiseš zraven jeme al numaro tistga kandidata.

— Ma sej ti je prou. Taku si lahko volinc zbere ne samo listo, ma tudi moža s tiste liste, ke be tou, de be biu zvoljen.

— Znaš, tu se vse lepu sliši. Ma u praksi pride tu še precu drugače. Vidi, denmo reč, ti si kandidat. Si kandidat taku — za figuro. Si napisan tam zdoli pruti konci liste, glih za napuhent prostor. Ma ti se zmisliš in greš okuli vse tvoje žlahte, stricov, tet, bratrančov, kolegov in prijatlov jn jem rečeš, naj napisejo zraven tvoj je me. Jn pole se glih taku zgodi, de skori vsi volinci ne bacelirajo za preference in volejo samo listo. Ma tista lista jema, ku be reč, nosila liste, ke je napisan ta prvi jn ke vsi mislejo, de bo tudi ta prvi zvoljen. Jn zdej se zgodi, de magari tisti, ke je ta prvi, jema tudi preference. Postaumo reč trideset. Ma tisti, ke je na konci liste jema pej anajtrideset.

— Jn zdej zastran preference je zvoljen tisti ta zadni. Videš, taku je ta reč. Kej bi ti reku, če bi bio, postaumo reč, ta prvi na listi jn de be tulo spodnesu aden, ke ga nanka ne poznaš? Pole, ke si se magari buhveljaku maru, de boš ja ta prvi — pole ti pridejo tiste frdamane preference, ke ti frderbajo vse. Kej bi ti reku, če be se ti taku zgodilo?

— E, je forte merodno, ja! Se ostane slabo, a. Zatu ke, bet ta prvi je koker reč: videste,

jest sm tisti, nečko glejte me! Jn pole ti volitna matematika pokaže fige. Je res, je prou za zbejlat!

— Sej zatu pej pravem, de be mogli tiste preferencje odpravet. Sej jemamo stranke. Nej uane odločijo, kadu bo zvoljen jn kadu bo samo za figuro. Kej je treba, de pole se volinci meša jo račune!

— Ja znaš, tu je zastran demokracije. Zatu de jemajo tudi volinci kašno besedo.

— Besedo, besedo! Je tolko drugih reči, dragi moj, ke se nas še bol tiče. Jn tu je zastran tisteh Združenih narodov. Znaš, de so se zdej denile kvep ane države, ke so rekle, de je treba na vsako vižo naredet mejn otrok. Tu, tu je za premislet. Jn tidi tisti njih tajnik Utant je nečko dekordo. Je reku, de je prou, de ledi je zmiram več jn za jest pej zmiram mejn jn de bo prou treba jamat pilote al se strit operirat.

— Ma, Mihec moj, premisli: ti si, denmo reč, kmet. Še štirje u držini jn se martraste jn de laste jn prdelaste krampirja jn fežula za šest ledi. Jn kar na amot košteriš, de vas je u držini osem. Jn zdej? Kam boš šou po fežu se za druga dva? Videš, tu je problem, ke ledi se bol hitro množijo koker rase prdelovanje ziveža. Jn če bo šou taku nazrej, bo lakota na sveti zmiram večja. Jn če bo lakota, ke je bila tudi ta zadna vojška glih zastran tega? Kej se ne spounše, ke je Hitler zmiram pravu, de Nemci jemajo premalo prostora jn duče je glih taku nekej govoru o Italia proletaria? Kej si pozabu?

— Jacek, samo ne stoj mi začent spet ses tisti balami! Ke prauc sm vre dosti slišau jn jem morem še zdej zmiram poslušat. Prou ne nucam se tvojeh!

IZ RAZVOJA TEHNIKE IN ZNANOSTI

Raziskovalno delo med oblaki

«Stražarji neba» na 315 m visokem stolpu - Veliko naprav

Gre pravzaprav za stolp, ki je visok 300 metrov in sloni na eni sami oporni točki. V eni sami minuti potegne dvigalo meteorologe v nebo. Trinajst nadstropij stolpa se kot v obliki stopnic o- slanja na osrednji obelisk, ki celotno gradnjo dviga v višino nad 315 metrov. Stolp stoji nekele blizu Moskve, v njem pa dela vrsta ljudi, ki jih imenujejo »stražarje neba«.

Nebo nam nešteto krat povzroča dokaj neprijetna presenečenja. Meteorologi spuščajo visoko v atmosfero svoje radijske sonde. Obstaja pa tudi plast zraka pri Zemlji, ki ga baloni meteorologov z izredno naglico premerijo, ne da bi jim bilo omogočeno. Oziroma ne da bi imeli toliko časa, da bi mogli zbrati potrebne podatke. Razen tega je potrebno za odkrivanje nebesnih skrivnosti tudi nebo samo nepretrgoma in kar najbolj natančno opazovati. Geofizikalni stolp, o katerem je govora, pa je sam podoben nekakšni velikanski sondi, ki se zabada v atmosfero.

V vsakem nadstropju so bile nameščene številne naprave, ki v slahernem trenutku natančno kažejo smer in hitrost vetra. Razen toplote, ki je vir življenja, pošilja sonce proti Zemlji tudi valove radioaktivnih delcev in tako, segrevajoč jo, vpliva na spodnje plasti atmosfere. S pomočjo posebnih naprav je moč ugotoviti obseg sončnega žarčenja. Pod streho neke male zgradbe zadnjega nadstropja se nahajajo občutljive in natančne naprave, ki zbirajo in urejajo podatke. Te zatem sprejemajo v številke in grafične, ki jih potrebujejo znanstveniki ter inženirji.

Posebna operativna služba opravlja stalno delo opazovanja. Tudi najmanjši spremembe v zvezi z višino vetra ali v pogledu zgorajne meje megle so od teh aparatov nemudoma zabeležene. Domala vse delo opravljajo avtomatizirane naprave, ljudem ne ostane drugega kot to, da nadzorujejo njihovo delovanje.

Razumljivo je, da se delo na tem stolpu ne omejuje samo na opazovanja. Potem, ko so se znanstveniki dvignili nad oblake, se tu ukvarjajo modni eksperti in na katero pravzaprav enotnega od govora se niso našli. Tekstilci in modelisti trdijo eno, modni kreatorji pa drugo. Naj bo že tako ali drugače, res je, da so danes tkanine s svojimi barvami in vzorci glavni element vseh modnih revij ter je njihova vloga ta, da pomembna in važna, da bi brez njih še tako izdelani kroji in modeli povsem izgledali.

Kot v vsaki modi, tako se tudi pri tkaninah uveljavljajo različne tendence, ki jim potem modni ustvarjalci v svojih modnih zbirkah sledijo. To je pokazala tudi zadnja modna revija, ki se je pred dnevi zaključila v Milanu in na kateri so največji italijanski tekstilci in modni risarji prikazali modele iz tkanin, ki bodo v modi prihajajoče poletje, jesen in zima. Uspeh te modne revije je bil zelo velik, kljub temu da je še številni kupci iz Nemčije, Avstrije in drugih severnih držav niso mogli, zaradi slabih cestnih in vremenskih razmer, udeležiti.

Predvsem so nove tkanine, ki so jih v Milanu prikazali, izredno živahne in izredno pestre vzorci, tako da je bilo v dvorani, kjer je bilo prikazovanje novih modelov, pravo splošno razpoloženje in zvezi z izginjanjem megle in oblakov.

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Danes bodo imeli posebno srečo pri premagovanju težkih. Skušajte biti v najboljših odnosih z vsemi. BIK (od 21.4. do 20.5.) Ohranite hladno kri v vseh okoliščinah. Ne sestajajte se z osebo, ki je ne poznate dobro. DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Vse vam bo šlo izpod rok po načrtu. Skušajte se otresti svojega večnega nezadovoljstva. RAK (od 22.6. do 22.7.) Stvari bodo napredovale po pravi poti. Ne iščite razvedrila doma, temveč v naravi. LEV (od 23.7. do 22.8.) Spremenjene okoliščine vam bodo povzročile precejšnje skrbi. Morali boste prestati resno čustveno preiskavo. DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Skupno s svojimi sodratci sestavite končen poslovni načrt. Trezno razmislite o nekaterih važnih družinskih vprašanjih. TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Skušajte se izvlčiti iz začaranega kroga iluzij. Disciplinirajte svoja čustva.

SKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Privoščite si tudi kako uro počitka, da bi si pridobili novih energij. Pogolji niso najugodnejši za kakve tegavne čustvene potiske. STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Odpravili ste vse, kar je v trenutni situaciji nekoristno. Določena količina telesnega dela bi vam ne škodila. KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Splošno nezadovoljstvo med sodelavci je predvsem posledica doslej še neurejenih odnosov. Bodite zmerni v pijaci. VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Zelo ugoden dan za vse, ki se ukvarjajo s športom. Nepredvidena zmaga vas bo izpolnila z velikim navdušenjem. RIBE (od 20.2. do 18.3.) Vse praktični smisel vam bo pomagal premagati izredno težko krizo. Prišlo bo do napetosti med vami in stari prijatelji.

kov, a v proučevanju sta tudi stopnja in obseg onesnaženosti atmosfere. Pred kratkim so začeli uporabljati nekakšen prečnišni sistem merjenja. Naprave, s pomočjo katerih se merijo vlažnost, temperatura in sončno žarčenje, se zdaj, visle na dolgih kablji, premikajo kar same od sebe.

Kakšne druge prednosti bo, poleg že omenjenih, še nudil ta »laboratorij v oblaku«? Celo njegovi zidovi, oziroma stene, so

pripomoček stalnih opazovanj. S pomočjo naprav, ki so vzdane v samem stolpu, se registrira vpliv vetra, pritiska, temperature in drugih atmosferskih okoliščin na samo stavbo. Takšni podatki pa so potrebni in koristni ne samo naplo, ampak tudi, in moradam predvsem, raznim inženirjem, ki načrtujejo in gradijo zelo visoke objekte, razne stolpnice in antene.

(Iz »Novosti«)

modni kotiček Značilnost novih modnih tkanin: pisani in pestri vzorci

Je moda tista, ki ustvarja tkanine, ali so tkanine, ki ustvarjajo modo? To je vprašanje, s katerim se ob vsaki novi sezoni ukvarjajo modni eksperti in na katero pravzaprav enotnega od govora se niso našli. Tekstilci in modelisti trdijo eno, modni kreatorji pa drugo. Naj bo že tako ali drugače, res je, da so danes tkanine s svojimi barvami in vzorci glavni element vseh modnih revij ter je njihova vloga ta, da pomembna in važna, da bi brez njih še tako izdelani kroji in modeli povsem izgledali.

Kot v vsaki modi, tako se tudi pri tkaninah uveljavljajo različne tendence, ki jim potem modni ustvarjalci v svojih modnih zbirkah sledijo. To je pokazala tudi zadnja modna revija, ki se je pred dnevi zaključila v Milanu in na kateri so največji italijanski tekstilci in modni risarji prikazali modele iz tkanin, ki bodo v modi prihajajoče poletje, jesen in zima. Uspeh te modne revije je bil zelo velik, kljub temu da je še številni kupci iz Nemčije, Avstrije in drugih severnih držav niso mogli, zaradi slabih cestnih in vremenskih razmer, udeležiti.

Predvsem so nove tkanine, ki so jih v Milanu prikazali, izredno živahne in izredno pestre vzorci, tako da je bilo v dvorani, kjer je bilo prikazovanje novih modelov, pravo splošno razpoloženje in zvezi z izginjanjem megle in oblakov.

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Danes bodo imeli posebno srečo pri premagovanju težkih. Skušajte biti v najboljših odnosih z vsemi. BIK (od 21.4. do 20.5.) Ohranite hladno kri v vseh okoliščinah. Ne sestajajte se z osebo, ki je ne poznate dobro. DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Vse vam bo šlo izpod rok po načrtu. Skušajte se otresti svojega večnega nezadovoljstva. RAK (od 22.6. do 22.7.) Stvari bodo napredovale po pravi poti. Ne iščite razvedrila doma, temveč v naravi. LEV (od 23.7. do 22.8.) Spremenjene okoliščine vam bodo povzročile precejšnje skrbi. Morali boste prestati resno čustveno preiskavo. DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Skupno s svojimi sodratci sestavite končen poslovni načrt. Trezno razmislite o nekaterih važnih družinskih vprašanjih. TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Skušajte se izvlčiti iz začaranega kroga iluzij. Disciplinirajte svoja čustva.

SKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Privoščite si tudi kako uro počitka, da bi si pridobili novih energij. Pogolji niso najugodnejši za kakve tegavne čustvene potiske. STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Odpravili ste vse, kar je v trenutni situaciji nekoristno. Določena količina telesnega dela bi vam ne škodila. KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Splošno nezadovoljstvo med sodelavci je predvsem posledica doslej še neurejenih odnosov. Bodite zmerni v pijaci. VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Zelo ugoden dan za vse, ki se ukvarjajo s športom. Nepredvidena zmaga vas bo izpolnila z velikim navdušenjem. RIBE (od 20.2. do 18.3.) Vse praktični smisel vam bo pomagal premagati izredno težko krizo. Prišlo bo do napetosti med vami in stari prijatelji.

Trgovinska izmenjava v 10 mesecih presegla vrednost 14 milijard lir

V primerjavi z lanskim razdobjem se je vrednost v trgovinski izmenjavi med obmejnimi področji povečala za 18 odst.

V Kopru se je sestal koordinacijski odbor za izvajanje sporazumov o trgovinski izmenjavi med sosednjimi področji Jugoslavije in Italije. Predstavniki izvoznih in uvoznih podjetij Primorske so ugotovili, da je trgovinska izmenjava v prvih devetih mesecih presegla 14 milijard lir v obeh smereh. V primerjavi z enakim razdobjem lani se je povečala za 18 odst. Na zasedanju so sprejeli več predlogov za pospešitev izvoza mesa in mlečnih izdelkov v sosedno republiko.

Na Koprskem se nadaljujejo prizadevanja za modernizacijo krajevnih telefonskih mrež, kakor tudi za modernizacijo telefonskih zvez z notranjostjo Jugoslavije in s tujino. Dela na postnem poslovanju v Posojini lepo napredujejo in bo pošta začela obratovati predvidoma spomladi. Stroški bodo znašali okrog 600 milijonov starih dinarjev.

Glede povezave tega področja z linijo Beograd-Zagreb-Ljubljana in naprej do Trsta so stvari precej napredovale. Že za prihodnje leto predvidevajo zgraditev koaksialnega kabla do Posojine, v prihodnjih letih pa bodo kabel podaljšali do Kozine in do Trsta s tem, da bo šel poseben odcep pri Kozini do Koprca. Seveda tu gre za veliko investicijo okrog dveh milijard in pol st. dinarjev in zato ne moremo govoriti o skorajšnji rešitvi tega vprašanja.

Na obalnem področju je razen tega zelo pereče vprašanje novih narodnikov, zlasti v okolici naseljenosti Koprca, saj so vse zmožnosti izčrpane. Nekoliko pa se bo položaj izboljšal že prihodnje leto, ko bodo centralno povečali za tisoč novih priključkov.

Predsednik koprške občinske skupnosti Dusan Baroj je na redni tiskovni konferenci odgovarjal na vprašanja novinarjev, predvsem glede cest na koprski obali. Znano je, da ceste že zdavnaj ne ustrezajo več zmeraj močnejšemu turističnemu prometu in zmeraj večjemu gospodarskemu potencialu tega področja. Predsednik se tukajšnji organi obojuje za večji odstotek od prodaje pogonskih sredstev. Svar bo sprožil v zvezi skupščini tudi izjavo poslanec tega področja Jože Eržen.

V ponedeljek se je pripetil v vasi Cerej pri Skofljah pretrgovanje zidic, za katerega pa so pristojni organi pozno zvedeli, ker stoji hiša na samem. Tega dne je Benedikt Olenik s ključem in nožem ušel v vso ženo Marijo, nato pa se obelil v hlevu. Pred zločinom je Olenik napisal poslovnico, v kateri opisuje družinske razmere. Zato, kar je bilo v postopku razvejanja pravda. Tragedijo je opazila njuna sedemletna hčerka Vesna, ki je odšla na mejni prehod in sporočila tamkajšnjim milicnikom, da leži mati mrtva v hiši.

Za postojnsko občino se je tudi lirska-bistrska občina odločila, da bo s samoprispevkom reševala pece reševanje solstva. Referendum o tem, ali naj uvedejo samoprispevek ali ne, je bil v nedeljo. Za je glasovalo 54,6 odst. volilnih upravičencev, proti pa 45,4 odst. S samoprispevkom bodo zgradili novo osnovno šolo v Knežaku ter obnovili več šolskih posojil.

Kmetovalci v koprskem obalnem pasu letno nimajo sreče. Po več letih drugič je slaba letina pridelka tudi oljke. Po ocenah kmetijskih strokovnjakov bo letošnji pridelok za 50 odst. slabši od lanskega in predlanskega. Na slabo letino je vplivala oljna muha, ki je precej prizadela nasade, pa tudi zadnje neurje je oklestilo precej sadežev. Kmetje bodo v glavnem pridržali pridelek doma, manjše količine pa bodo prodali po odkupni ceni 300 starih dinarjev za kilogram. Letošnji pridelok oljk v Slovenski Istri cenijo na 50 vagonov oljk, kar je približno 80 tisoč kg oja.

V Rovinju se je končal mednarodni simpozij o biologiji Jadrana. Priredili so ga v počastitev 100-letnice Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu in ob 75-letnici ustanovitve rovinjskega inštituta za morsko biologijo. Na seminarju, ki se ga je udeležilo okrog 120 znanstvenikov iz Jugoslavije, Italije, Avstrije in Češke, slovaške, so prebrali nad 30 znanstvenih razprav.

Priredili so ga v počastitev 100-letnice Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu in ob 75-letnici ustanovitve rovinjskega inštituta za morsko biologijo. Na seminarju, ki se ga je udeležilo okrog 120 znanstvenikov iz Jugoslavije, Italije, Avstrije in Češke, slovaške, so prebrali nad 30 znanstvenih razprav.

BOŽIČNO DARILO najlažje nabavite v TRŽAŠKI KNJIGARNI

UL. SV. FRANČIŠKA 20

kjer imate na izbiro lepe slovenske knjige in izdelke jugoslovanske folklorne

URARNE IN ZLATARNE SEDMAK

● TRST Viale XX Settembre 18 tel. 96011

● NABREŽINA (center)

● SESLIJAN (center)

ZLATI IN SREBRNI OKRASNI PREDMETI

Goriško-beneški dnevnik

POGOVOR Z ŽUPANOM OBČINE ŠTEVERJAN

Prizadevanja občinske uprave da bi znižala tarifo za vodo

Na njeno višino vpliva cena, po kateri prodaja vodo občina Gorica (40 lir), in visoki stroški za pogon črpalk

V občini Gorica plačujejo potrošniki vodo po 33,30 lir kubičnega metra, v občini Števerjan pa je tarifa trikrat višja ter se suče okoli 100 lir. Pri županu občine Števerjan Slavku Klanjšku smo se pozanimali, zakaj tolikšna razlika in kateri razlogi vplivajo na ceno. Po njegovem mnenju je to posledica visoke cene električne energije, ki jo občina plačuje za pogon črpalk, ki so jo pripravili in odobrili, zgradila glavni rezervoar na Kalvariji. Ležal bo v tolikšni višini, da bo voda brez dodatnih črpalk pritekala na Oslavje, kar pomeni, da Gorica ne bo več zahtevala dosežanja cene 40 lir za dobavljeno vodo.

V drugi fazi povezovanja števerjanskega vodovoda z goriškim, za katero pa ni še načrtov in bo poteklo precej let, preden se bodo dela lotili, pa bi speljali po Grojni vodovodni cev, s katero bi napajali celotno omrežje na Jazbinah, Velebju, Bukovju, pri Ušjih in na Kržišču, kar bi bilo pod višino podgorškega vodohrama. Le za zgornji del vasi bi se morali posluževati že zgrajenih črpalk in omrežja.

Danes stavkajo zdravniki OPP

K splošni državni stavki zdravnikov umobolnic so se pridružili večeraj v Gorici, so zaključili samo enega, ki pa se je že vleklo dolgo mesec in pol, so na njem razpravljali najmanj petkrat.

Gre za trgovca z vinom 69-letnega Giacoma Curcija, ki ima svoje skladišče in laboratorij v Gorici, Ul. P. Diaconu 100.

Obnovi trgovskih obrtnikov

Pri pokrajinski zvezi trgovcev v Gorici so začeli obnovo trgovskih in gostinskih obrtnikov za leto 1967. Tisti trgovci, kramarji in gostinčarji, ki imajo dovoljenje za poslovanje, bodo prejeli nove listine.

GOSTOVANJE IZ NOVE GORICE

Z zabavno komedijo so gostje pritegnili številno občinstvo

V Gorici si želijo bolj pogosta gostovanja tudi gledaliških igralcev iz Trsta

Goriško gledališče iz Nove Gorice je preteklo nedeljo popoldne ponovno gostovalo v Prosvetnih dvorani na Verževnem korzu v Gorici. Za to priložnost so gostje nastopili v Manjškem komediju »Mrtni ne plačuje davkov«.

Podaljšanje urnika gostincev za praznike

Tisti lastniki javnih lokalov, ki bi želeli imeti daljši čas odprte svoje lokale za bližnje praznike, naj vložijo zadevno prošnjo na kolokvni papirju za 400 lir in priložijo še kolek za 400 lir.

Gradnja športnih naprav v Gorici

Pokrajinski urad deželnega območja za krajevne ustanove v Gorici je na svoji zadnji seji med drugim odobril tudi naslednje predloge gradnje občinske uprave za goriske občinske športne naprave na njenem področju:

Nove izkaznice ENAL



V tork so se na sedežu prosvetnega društva »Ivan Trnko« v Cdadu sestali člani delegacij Socialistične zveze delovnega ljudstva občine Tolmin in Slovenske kulturno gospodarske zveze, ki so se pogovarjali o vprašanju obojestranskega interesa, še prav posebno pa o prizadevanjih za okrepitev na-rodne zavesti v Beneški Sloveniji.

Na sliki so člani obeh delegacij pred sedežem društva

IZPRED OKRAJNEGA SODIŠČA V GORICI

Zadeva prodaje nad 16.000 hl vina zaključena z aplikacijo amnestije

Vinski trgovec Curci pa je vseeno vložil proti razsodbi priziv

Izmed cele vrste procesov, ki so bili večeraj dopolnjeni na vrsti za obravnavo pred okrajnim sodiščem v Gorici, so zaključili samo enega, ki pa se je že vleklo dolgo mesec in pol, so na njem razpravljali najmanj petkrat.

Gre za trgovca z vinom 69-letnega Giacoma Curcija, ki ima svoje skladišče in laboratorij v Gorici, Ul. P. Diaconu 100.

Obnovi trgovskih obrtnikov

Pri pokrajinski zvezi trgovcev v Gorici so začeli obnovo trgovskih in gostinskih obrtnikov za leto 1967. Tisti trgovci, kramarji in gostinčarji, ki imajo dovoljenje za poslovanje, bodo prejeli nove listine.

GOSTOVANJE IZ NOVE GORICE

Z zabavno komedijo so gostje pritegnili številno občinstvo

V Gorici si želijo bolj pogosta gostovanja tudi gledaliških igralcev iz Trsta

Goriško gledališče iz Nove Gorice je preteklo nedeljo popoldne ponovno gostovalo v Prosvetnih dvorani na Verževnem korzu v Gorici. Za to priložnost so gostje nastopili v Manjškem komediju »Mrtni ne plačuje davkov«.

Podaljšanje urnika gostincev za praznike

Tisti lastniki javnih lokalov, ki bi želeli imeti daljši čas odprte svoje lokale za bližnje praznike, naj vložijo zadevno prošnjo na kolokvni papirju za 400 lir in priložijo še kolek za 400 lir.

Gradnja športnih naprav v Gorici

Pokrajinski urad deželnega območja za krajevne ustanove v Gorici je na svoji zadnji seji med drugim odobril tudi naslednje predloge gradnje občinske uprave za goriske občinske športne naprave na njenem področju:

Nove izkaznice ENAL

V SOBOTO, 17. DECEMBRA

SE BO ODPRLA NOVA POSLOVALNICA

vittadello

Lastnik G. CONTIN

GORICA - CORSO ITALIA 82

OBLAČILA ZA MOŠKE, ŽENSKE IN OTROKE

trgovina, kjer GOTOVO PRIHRANITE

Na tisoče kosov bo na prodaj na dan otvoritve

PO TOVARNŠKI CENI

IZ NAŠIH 7 TOVARN DO KUPCA

vittadello STANE MANJ

ZATO BLAGO

ŠPORTŠPORTŠPORTŠPORTŠPORTŠPORTŠPORT

MEDNARODNI NOGOMET

V četrtfinalu PEP Inter-Real Madrid

Izida tekem za pokal evropskih prvakov, ki so ju odigrali predvečernje, sta naslednja:

V Madridu: Atletico Madrid — Vojvodina (Novi Sad) 2:0 (2:0). Ker so jugoslovanski nogometaši zmagali v prvi tekmi s 3:1, je stanje izenačeno, zaradi česar bo potrebna tretja tekma.

V Liverpoolu: Liverpool — Ajax Amsterdam 2:2 (0:0). Ker je Ajax zmagal v prvi tekmi s 5:1, se je uvrstil v četrtfinale.

Včeraj so izbrali pare četrtfinala, ki so naslednje: Inter — Real Madrid, Atletico ali Vojvodina, Celtic Glasgow, Linfield Belfast — CSKA Sofia, Ajax Amsterdam — Dukla Praha.

POKAL SEJEMSKIH MEST
V Kilmarnocku: Kilmarnock — Gantoise (Belgija) 1:0 (1:0).

Prof. M. Kranner
instruktor FIDAL

Profesor telovadbe na slovenskih srednjih šolah v Gorici Martin Kranner je z uspehom opravil izpit za lahkoatletskega instruktora FIDAL. Prof. Kranner je edini slovenski profesor med 30 v kategoriji, ki je napredoval v to kategorijo. Poleg tega je državni odbojarski sodnik, trener, kronometrist in pokrajinski delegat FISL. K napredovanju čestitam.

III. AMATERSKA KATEGORIJA

Še nepremagana Vesna sama na vrhu lestvice

Zamujena priložnost nogometašev Brega

Nedeljsko kolo prvenstva III. amaterske kategorije nam je prineslo nekaj presenečenj. Proseček Primorje je doživel poraz, zaradi česar ostane v skupini L brez poraza samo kriška Vesna in Rolanese.

Križani so zabeležili v nedeljo blestelo zmago nad Aurisino. Že v prvem polčasu si je Vesna zagotovila z goloma R. Košute, ki je bil glavni protagonist srečanja, rezultat, ki ga je v nadaljevanju ne le branila, temveč je vztrajala v napadu. V nedeljo so Križani popolnoma zadovoljili in pokazali česa so zmogli. S celotnim izkupičkom tekme z nabrekli enajsterico se je Vesna vsidrala na vrh lestvice, kjer trenutno sameva.

Primorje je v nedeljskem zavrtju zaigralo zelo slabo. Že po nekaj minutih igre so se Prosečani znašli z žogo v mreži in žal niso zmogli odgovoriti. V nadaljevanju so zgoreli zaradi česar so morali poraženi brez olajševalnih okoliščin izigrati. Posledica neuspeha pa je, da je Primorje zdrknilo na drugo mesto lestvice.

Tudi Primorec je ostal prazen rok in na zadnjem mestu razpredelnice z eno samo točko.

Lestvica		5	4	1	0	10:1	9
Vesna		5	4	1	0	10:1	9
Primorje		5	3	1	10:3	7	6
Tecnofermenta		4	3	0	1	7:3	6
Libertas Barc.		5	2	2	1	5:3	6
G. Viani		4	2	1	1	6:2	5
Libertas Pros.		5	1	2	1	3:10	4
Rolanese		3	0	3	0	1:1	3
Coop		4	1	1	2	3:7	3
Aurisina		4	1	0	3	3:6	2
Gretta		4	0	2	2	2:7	2
Primorec		5	0	1	4	2:10	1

V skupini M so Rosandra Zerial, S. Sergio in Virtus se vedno ohranili nepremagljivi. Virtus je v nedeljo igrala z Bregom in je bila že na robu poraza. Žal so si Brežani pripravili edinstveno priložnost za osvojitve obeh točk. Vodili so namreč že 2:0, ki so popustili in dali možnost tekmečema, da so se zbrali in spravili v mrežo Balosa, pa čeprav s pomočjo ne preveč govega sodnika, ki je prav v zadnjih minutah neupravičeno dosodil enajstmetrovko, dve žogi in s tem

IVO JUVANČIČ 2. PRED ŠTIRIDESETIMI LETI...

(Izredni fašistični zakoni, diktatura, obkroževanje Jugoslavije...)

V ta čas pade razpust vseh antifašističnih strank, nato vseh strank sploh, prepoved opozicijskega časopisa. Slede nato razpust ali fašistična komisarska uprava gospodarskih in zlasti finančnih zavodov in društev antifašistične smeri. Pri nas je začelo kulturna, telovadna, mladinska društva celo prej nego gospodarska.

Pri vsem se pa moramo zavedati, da je treba nastope proti manjšini presoati v zvezi s temi fašističnimi ukrepi, ki so zadeli vse poštene, demokratične Italijane, zlasti še pristaje laičarskih strank, komuniste in prvi vrsti ob socialistih. V tem okviru je treba gledati našo dosedanja literaturo (na pr. L. Cermelj, Radetiča itd.).

Šele ko se fašizem polasti vse oblasti, začne graditi neko svojo novo državo. Na mesto predsednika države stopi duce z naslovom «capo del governo» (nov. 1925, glej Documenti diplomatici italiani, serie 7, 1922-35 dok. 189 str. 137), kateremu so podrejeni vsi ministri. Njegova oblast, kljub velikemu fašističnemu svetu, ki ima besedo celo glede prestolonasledstva, je diktatorska. Njemu je podrejena direktno milica, fašistična stranka. Iz tega zraste znano reko: «Il duce ha sempre ragione» — Duce ima vedno prav. Novi fašistični državci je dal znani filozof Gentile njeno pravno formulacijo, ki naj bi nakazala njeno nalogo in njeno etiko in jo je kratko zjel v formuli: «Nič izven države, nič nad državo, nič proti državi». Formulacija je izšla

V ŽENSKI A LIGI

Trener peterke Mivar Mari podal ostavko

Nadomestil ga bo Mario Oveglia - Ojačenje na vidiku?

Tržaška peterka Mivarja gotovo ni v sijajnih vodah. V nedeljo je morala tržaška ekipa kloniti proti skromni peterki Stände iz Ferrare. Srečanje je bilo odločilno za obstanek v ženski A-ligi in nedeljski poraz bo po vsej verjetnosti drago stal bivše Marijeve igralke. Bivše, kajti tudi sam Mari, tehnični vodja odbora, je dal ostavko. Nedvomno je to hudo prizadelo vse tržaške košarkarske kroge, kajti Mari je veljal za najboljšega podkovanega tehnika, ki je vodil kako tržaško košarkarsko moštvo. Razlogi te ostavke niso povsem znani in tudi sam trener ni hotel dati o stvari nikake priponke. Zato smo se obrnili do najsplošnejšega organizatorja in sodelavca Frizzatija, da bi nam objasnili razloge.

«Resnica je,» je pristavil Frizzati, «da je Mari slabo razumel besede, ki mu jih je pred tekmo s Ferraro rekel predsednik društva (ki se zares zelo zanima za ekipo). Colavecchio je namreč povsem prijateljsko in brez hudobije namignil Mariju, da bi bilo dobro, če bi ekipa osvojila nedeljsko zmago in bi tako lahko upala na obstanek v A-ligi. Mari je te besede napačno razumel in je mislil, da predsednik ne zaupa več vanj. To da to ni edini razlog Marijeve ostavke. Predvsem je trenerja tržaškega moštva razburilo dejstvo, da ekipa še vedno ni asimilirala njegove sheme. Po mojem mnenju pa so bile te sheme nedodoljive za naše igralke in za vsako drugo italijansko košarkarsko žensko peterko. Poleg tega pa je bil Mari precej truden, saj je za ekipo žrtvoval vse.»

Brez trenerja je vaš položaj precej kritičen.

Frizzati: «Nedvomno je za nas velika zguba. Tudi Marijevo mesto je prevzel podjetni Mario Oveglia, ki gotovo nima takih tehničnih sposobnosti kot naš bivši trener, toda ne manjka volje. In poleg tega se je tudi solidno izkazal v vodstvu naraščajočih.»

Vaš program torej ni spremenjen.

«Niti za piko. Naš cilj je obstanek v A-ligi. Nasprotno. Še z večjo verno se bomo vrgli v borbo in predvsem bomo gojili individualno tehniko posameznik, kar se je prej precej prezirilo. Sedaj smo se ojačili z dvema novima igralkama: Barbieri in Brombaro. Poleg tega pa se pogajamo za nakup še dveh novih igralok, o katerih pa ne smemo povedati imena. Kot vidis, naš položaj ni brezupen.»

Po nedeljskem porazu s Stando iz Ferrare z rezultatom 32:45, ekipa novega trenerja Oveglia teka naloga. Pripravi igralke za najbolj zahtevno srečanje prvenstva, in sicer proti Recoaru iz Vicenze, ki trenutno vodi skupno s Stando iz Milanom z dvajsetimi točkami. Naloga bo toliko težja, kajti Tržaščanke bodo morale za nepremagljivo igrati v Vicenzi. Na zmago seveda Mivar ne more misliti, toda zadovoljiv nastop bi dal celotni ekipi več poguma za bodoče srečanje in s tem tudi veliko zaupanje za novega trenerja Maria Oveglia.

—edson—

OD TUJINTAM

KOŠARKA

MILAN, 15. — Povratna tekma prvega kola turnirja za pokal evropskih košarkarskih prvakov Simmenthal — Torpat Poljan se je začela ob 9:30 (45:20) v korist italijanskih prvakov, ki so se uvrstili v nadaljnji del prvenstva.

VICENZA, 15. — Povratna tekma turnirja za ženski evropski košarkarski pokal Recoar-Medina (Spanija), se je končala 56:30 v korist igralok iz Vicenze.

NOGOMET

MILAN, 15. — Predsedstvo FIGC je določilo datume tekem prvenstva A in B lige, ki so jih morali odložiti zaradi megle. Tekmi Spal-Milan (A liga) in Reggiana - Messina (B liga) bodo odigrani 27. t. m., 5. novembra odloženo srečanje Fiorentina - L. Vicenza pa 4. januarja prihodnjega leta.

FIRENCE, 15. — Šest od devetih članov izvršnega odbora Fiorentine je podalo ostavko. Posebebnemu komisarju kluba Nello Bagliniju so ostavko utemljili iz različnih pogledov na organizacijo kluba.

BOKS

NEW YORK, 15. — Jutri ob 22. uri bo v Madison Square Gardenu zadnji dvoboj za svetovni naslov letošnjega leta. Na ringu se bosta spoprijela za krono najboljšega v srednjeveliki kategoriji Jose Torres (Portoriko) in Dick Tiger (Nigerija). Portorikan, ki bo že četrtič branil svoj naslov, je favorit v razmerju 3:1.

ŠAH

Po 15 koli se je 7. t. m. zaključilo 63. prvenstvo Tržaškega šahovskega kluba (Società scacchistica Triestina). Zmaga je pripadla mostro dr. Božu Filipoviču, ki je prejšnjega vse nasprotnike brez izjeme. Drugo mesto je osvojil drugokategorijski Alberto Iero, tretje pa dr. Gioulis. Na končni lestvici sledijo v naslednjem vrstnem redu: Bonifacio, Iassin, Messere, Caprio, Bua, Fonda, Menossi, Stantig, Hrvatini, Rudl, Massaro in Toso sen.

Tržaški šahovski klub organizira ob zaključku leta 4. letno turnirje, ki bo začel na sedežu kluba, Ul. Giulija 4, v nedeljo 18. t. m. ob 15.30 in se ga lahko udeležijo vsi šahisti naše dežele.

BALINCANJE

Nagraditev dveh Doberdobcev

V prostorih bivšega »Zlatega palca« v Ronkah so razdelili nagrade balincarjem. Ob navzočnosti voditeljev UBI so podelili nagrade vsem tistim, ki so se na pokrajinskem tekmovanju uvrstili od prvega do tretjega mesta, in to v najmanj eni od treh kategorij.

Člani doberdobskega društva Gradina so se kar dobro odrezali, saj so prinesli domov dve srebrni medalji. Eno si je priporil Marino Gerin v C kategoriji za posameznik, drugo pa Stanko Marušić v kategoriji tolkačev. Po končanih svečanostih je pokrajinski odbor UBI povabil vse navzoče na zakusko.

J.

ŠZ BOR

namerava ustanoviti nov odsek za motociklizem. Odbor vabi ljubitelje tega športa, da se javijo za vpis in poslušna na sedežu, Vrdeška cesta 7, v petek, ponedeljek, torek in sredo od 21. do 22. ure.

SMUČANJE

KOLENDAR 1966-67

V nordijskih panogah kar 97 tekmovalj

Poleg 156 tekmovalj v alpskih panogah vsebuje koledar letošnje zimske sezone tudi številne nastope v nordijskih disciplinah, ki jih bo 97.

Razpored je naslednji:

Skoki
30. decembra 1966 — Oberstdorf
1. januarja 1967: Garmisch - Partenkirchen
3. jan.: Cortina d'Ampezzo
6. jan.: Innsbruck
8. jan.: Bischofshofen
5. marca: Chamonix
27. marca: Planica
Tek (A kategorija)
7-8. januarja: Bolnjski (Jug.)
29. jan.: Val d'Aosta
Nordijska kombinacija
21-22. jan.: Le Brassus (Šv.)
28-29. jan.: Reit im Winkl (Zah. Nemčija)

4-5. februarja: Breitenwang (Av.)
Tek (B kategorija)
15. januarja: Ronse (It.)
8-9. aprila: La Dole (Šv.)
Druga tekmovalja
26. decembra 1966: Skoki v Saint Moritz
20-22. januarja 1967: Falun, švedske igre
29. jan. - 5. februarja: Teden skokov švedske zveze v Unterwasserju, Saint Moritzu, Gstaadu in Le Locu
25-26. februarja: Garmisch - Partenkirchen, Pokal Kurikalla in Pokal Bauerja
25-26. februarja: Gstaad, Pokal Kongsberg in Pokal Montgomery
24-25. februarja: Lahti, zimske igre

3-5. marca: Holmenkollen
5. marca: Teki v Wasi
17-19. marca: Zakopane
18-19. marca: Kuopio, zimske igre

18. in 19. februarja bodo državna prvenstva v nordijskih panogah Avstrije, Zahodne Nemčije, Finske, Francije, Italije, Jugoslavije, Švice in Švedske.

Grenoblu pa bo predolimpijski teden z naslednjim razporedom:
8. 13. februarja: nordijske panoge v Austransu
10-13. februarja: biatlon v Austransu
16-19. februarja: alpske panoge v Chamrousseu.

VAL D'ISERE, 14. — Francoz Jean Claude Killy je zmagal v lešalnom Kriteriumu prvega snega, s katerim so otvorili letošnje smučarsko tekmovalno sezono. Za njim so se uvrstili Rosati, Mignit (Francija), Bruggmann (Švica), Lacroix (Francija), Perillat (Francija) Augert (Francija), Prinzing (Nemčija), Kaelin (Švica), Lindstrom (Švedska), Rohlen (Švedska) itd.

Tekmovalje se bo zaključilo v nedeljo.

MOŠKA A, ŽENSKA A IN MOŠKA B LIGA

ODBOJKA

ŠTIRI DRAGOCENE TOČKE ZA MOŠKO ŠESTERKO BORA

Dekleta v plavem dresu klonile najmočnejšima ekipama prvenstva

V prejšnjem tednu so v italijanskih odbojarskih prvenstvih odigrali dve koli: eno v četrtki, drugo pa v nedeljo. Ta dvojni turnir je prinesel v prvi moški ligi do razčlenjenja na vrhu lestvice, kjer je v vsej luči zablistela zvezda sedanjega prvaka, Virtusa iz Bologne. Ta je v nedeljo gostoval v Firencah in gladko odpravil svojega najnevarnejšega tekmeča za državni naslov, Domači Ruini se je uspešno uprli v drugem setu, v ostalih nizih pa je Virtus z odlično igro povsem nadkrilil nasprotnika.

Veliko presenečenje pa je prišlo v četrtki iz Genove, kjer je tamkajšnja Italia Navigazione porazila s 3:1 Olimpia, ki je do sedaj skupno z Virtusom in Ruinjem delila prvo mesto v lestvici.

Omeniti treba še zmago tržaških gasilcev na domačih tleh. Njihova žrtev je bila ekipa Italsider iz Genove.

Z osvojenima točkama so si rdeči precej popravili položaj na lestvici.

Izidi 9. kola:
CIAM — *Ravallio 3:0 (15:12, 17:15, 15:8)
*Salvarani — Italsider (15:9, 15:5, 15:13)
*Virtus — B. Brummel (15:5, 15:5, 15:13)
Ruini — *Termoschell (15:13, 16:14, 15:7)
CSI — *Minelli (18:20, 15:5, 15:7, 17:15)
*Italia Nav. — Olimpia (8:15, 15:8, 16:14, 15:10)

Izidi 10. kola:
*Ravallio — Italsider (15:8, 15:13, 3:15, 15:10)
*CSI Milano — CIAM (15:12, 15:3, 15:7)
Virtus — *Ruini (15:8, 8:15, 15:9, 15:9)
Salvarani — *B. Brummel (15:3, 12:15, 15:5, 15:12)
Italia Nav. — *Minelli (15:8, 15:6, 11:15, 13:15, 15:7)
*Olimpia — Termoschell (15:10, 15:8, 15:7)

LESTVICA

	9	9	0	27	3	18
Virtus	9	9	0	27	3	18
Olimpia	9	8	1	25	6	16
Salvarani	9	7	2	22	9	14
Ruini	7	6	1	19	5	12
CSI Milano	9	5	4	16	16	10
Italia Nav.	9	5	4	16	19	10
Italsider	9	3	6	12	20	6
Termoschell	9	3	6	12	20	6
CIAM	10	3	7	16	23	6
Ravallio	7	2	5	8	16	4
B. Brummel	9	2	7	11	21	4
Minelli	10	0	10	7	30	0

IZ ŠPORTNEGA ŽIVLJENJA NA PRIMORSKEM

Za piranske rokometase konec turnirja za jugoslovanski pokal

Aleksander Lukež dobil plaketo Jadrane zveze Hrvatske

Moška in ženska ekipa piranskega rokometnega kluba sta izpadli iz nadaljnjega tekmovalja za jugoslovanski pokal. Moški so izgubili s trbovelskim Rudarjem s 14:15. Vsekaror uspeh za Pirančane, saj je Rudar član zvezne lige. Preseneča pa poraz ženske ekipe s Selmami s 6:7. Vmes so vsekaror slabe priprave. Ne glede na vse to, pa je Piran še zmeraj eden izmed najpomembnejših slovenskih rokometnih centrov, ki razpolaga z vrsto odličnih igralcev in igralok. Edina slaba točka je pomanjkanje prostorov za zimsko vadbo. Če se bodo stvari uredile (v načrtu je gradnja telovadnice), potem lahko Piran upa tudi na kaj več kot samo na republiško tekmovalje.

Po dolgoletnih prizadevanjih je Koper končno dobil prostore za šahovsko udeleževanje. Obšinska zveza za telesno kulturo je koprskemu šahovskemu klubu odstopila veliko dvorano v nekdanjih prostorih koprškega Radia. Otvoritev slovensosti sta se udeležila tudi predsednik koprške občine Dušan Barbič in predsednik občinske zveze za telesno vzgojo Vladimir Jenko. Z novimi prostori bo možno v klubu posvetiti neprimerno več

Znani koprski jadranski delavci Aleksander Lukež je prejel od Jadrane zveze Hrvatske spominsko plaketo v znak zaslug kot vodja naše jadrane ekipe na evropskem prvenstvu v jadrnanju v razredu Snipe. Kakor je znano, sta Jugoslovana Grego in Nikolič letos osvojila na evropskem prvenstvu prvo mesto.

naj bi on Mussolinija 1920 usmeril tudi v notranjo politiko, v boji proti levici in mu zato pripomogel, da so 1921 stopili prvi fašistični poslanci v rimski parlament. Mussolinija je hotel Giolitti zbližati s »strankami reda« (Tako Valeri i.c.) S tem ga je ločil od D'Annunzia, ki je na svoj način tudi polagal neke temelje svojega fašizma na Reki (O tem glej I. Juvancič, Od nacionalizma do fašizma, Naša sodobnost 1958; N. Valeri, D'Annunzio davanti al fascismo i. c. in še isti v Fascismo e Antifascismo, članek Pohod na Rim).

Z Rapallom je povezanih več zgodovinskih netočnosti, ki se vlečejo kot rdeča nit skozi italijansko literaturo po II. svetovni vojni. Tudi italijanski antifašisti jih ali ne poznajo, ali pa obidejo. Trditve, da ta »eni prekoravla mej pravičnosti«, da citiram le klasično in prvo delo (Salvatorelli e Mira, Storia del fascismo i. c. str. 583) slone precej na Sforzovih memoarih, ki je kot zunanji minister podpisal rapalsko pogodbo. Ne govore pa o pritisku Francije in Anglije na Jugoslavijo, ne govore o notranji situaciji nove nastale države, o napetostih med njenimi narodi, o neke nujni hegemoniji Beograda, ki je bil pač edini zmagovalac v I. svetovni vojni (O tem glej le podatke v Slovensko Primorje in Istra — zbornik »Rad Beograd in še zbornik Oko Trsta«).

Italijanski demokrati in antifašisti bi pa morali prebrati vsaj to, kar je Sforza zaupal Ojetiju (I. Tacuini, Firenze 1945), pa bi spoznali, da Rapallo ni bil v mejah pravičnosti: Bahal se je, kako je pritisikal na Beograd.

Druga netočnost je v trditvi pogodbe same, da je »ustanovitev Jugoslavije, izpolnitev enega najvišjih smotrov vojne, ki jo je vodila Italija«. Ni tu mesta, da bi dokazovali, kako je zunanji minister Italije Sonnino zaviral ustanovitev nove Jugoslavije, kako je skušal ohraniti okrnjeno monarhijo, o tem nam pa še le danes lepo jasno, piše Vallani v svoji zadnji knjigi letos (La dissoluzione dell'Austria-Ungheria).

(Nadaljevanje sledi)